Ankenævnet for Forsikring

Den 16. september 2015 blev i sag nr. 86866:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning i AP Pension**.** Hun overgik i maj 2011 fra ordning med ydelsesgaranti til ordning med markedsrente. Hun har nedlagt påstand om at få sin retmæssige del af kompensationen, samt at få en forklaring på, hvordan kompensationen fordeles. Hun har endvidere nedlagt påstand om, at hendes pensionsydelser ikke nedsættes på grund af ændret levetidsberegning. Hun har videre anført, at såfremt hun ikke får medhold i ovennævnte klage, så ønsker hun annullering af sit omvalg i 2011 fra FSP Gennemsnitsrente til FSP Markedsrente. Klageren har oplyst, at hun har modtaget brev fra selskabet, der er dateret 20/3 2015, hvori selskabet oplyser, at hendes månedlige pensionsydelse vil blive nedsat med 5% pr. 1/6 2015.

Det fremgår af sagen, at klageren oprindeligt blev optaget i FSP Pension. I maj 2011 accepterede hun et tilbud fra FSP Pension om omvalg af pensionsordning, der involverede overgang fra ordning med ydelsesgaranti til ordning med markedsrente. FSP Pension fusionerede med AP Pension med virkning fra 1/1 2012. I maj 2014 informerede selskabet klageren om, at hendes pensionsydelser kunne blive ændret i forhold til tidligere prognoser. Selskabet begrundede de potentielle ændringer med, at de forudsætninger, der lå til grund for beregningerne, var for optimistiske i forhold til den udvikling, der var sket på især afkast og levetider. Finanstilsynet traf den 2/4 2014 afgørelse efter forelæggelse for Det Finansielle Råd. Den 27/6 2014 oplyste selskabet, at flere kunder

fik udbetalt et kompensationsbeløb som følge af deres omvalg, men at klageren ikke var blandt disse.

Klageren har i brev vedlagt klageskemaet dateret 22/10 2014 bl.a. anført:

"1. Sagsfremstilling
Jeg har i ca. 42 år indbetalt til en pensionsordning i FSP.
En KOLLEKTIV / SOLIDARISK ordning, med helt faste betingelser.
Ordningen har ikke passet til mine behov, men jeg var tvunget til at have den ordning Jeg skrev til bestyrelsen, bl.a. med forslag om mulighed for ændringer, men INTET kunne ændres. F.eks. har jeg i mange år indbetalt til en stor ægtefælledækning, selvom jeg ikke var gift eller samlevende. Det har været dyrt! Jeg ville også have foretrukket en ordning, hvor der var en udbetaling til min søn ved min død.
I 2011 fik vi fra FSP tilsendt propaganda materiale om at slippe vores rentegaranti på 2,75 % og overgå til markedsrente (vedlagt).
Jeg overgik til markedsrente i 2011.
I 2012 fusionerede FSP med AP Pension.
Sidst på året i 2012 fik jeg mulighed for at overgå til AP Pension.
Jeg valgte at blive i FSP ordningen.

Vedr. 2 A og B mv. (nedenfor):
Finanstilsynet har overfor AP Pension påtalt, at de, i forbindelse med omvalg, undlod at udbetale merhensættelser til forventet længere levetid.
Jeg modtog brev, dateret 27.06.2014 (vedlagt), om at jeg ikke var blandt de kunder der ville modtage kompensation.
Det har jeg klaget over til AP Pension, hvilket de har afvist.
I svaret fra AP Pension fik jeg ikke svar på mine spørgsmål og de henviste til Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014
…
Jeg har ikke kunnet få svar på de spørgsmål jeg har stillet.
Er vores pensionsordning ikke længere solidarisk?
Når AP Pension oplyser, at jeg ikke er blandt de kunder der får kompensation i forbindelse med merhensættelser til forventet længere levetid - hænger det så sammen med, at jeg ikke kan forvente at blive omfattet af ændrede levetidsberegninger?

Vedr. 2 C mv. (nedenfor):
I min konto- og Pensionsoversigt for 2013, dateret maj 2014, meddeler AP Pension, at jeg kan forvente en reduktion af min pensionsydelse, hvilket jeg har protesteret imod.
Indtil dette tidspunkt havde der i ca. 1½ år verseret rygter om nogle uhyrligt store nedsættelser af de løbende pensionsudbetalinger, uden at vi fik noget officielt at vide om det. Vi kunne ikke få oplysninger om hvor meget det drejede sig om og det kan vi stadigvæk ikke!!! En meget utryg situation!
Jeg startede udbetaling af min ordning pr. 01.07.2014 - altså kort efter modtagelsen af min konto og pensionsoversigt.
Jeg har altså indbetalt til en SOLIDARISK ordning. På det tidspunkt hvor jeg skal til at have udbetaling fra ordningen er den pludselig IKKE solidarisk længere.
AP Pension skriver til mig, at på grund af mit omvalg til Markedsrente i 2011, kan de ændre levetidsforudsætninger. Hvis jeg ikke havde valgt Markedsrente 2011 kunne de altså IKKE ændre i levetidsforudsætningerne.

- Det fremgik IKKE af det materiale vi fik i forbindelse med omvalget, at vi kunne risikere en reduktion af vores pensionsydelse på baggrund af ændrede levetidsforudsætninger. Hverken det første materiale vi fik eller af det der efterfølgende blev sendt på foranledning af Finanstilsynet.
  Materialet i forbindelse med omvalg til Markedsrente 2011 omhandlede alene spørgsmålene omkring afkast og omkostninger, med bl.a. anbefaling fra bestyrelsen om at skifte til Markedsrente.
  Se vedlagt det materiale vi fik i forbindelse med omvalget.
- I Finanstilsynets redegørelse af 02.04.2014 bekræftes det, at det ikke fremgik af materialet, at man ved overgang til Markedsrente 2011 kunne risikere ændrede levetidsforudsætninger
- I Finanstilsynets redegørelse fremgår det ligeledes, at levetidsrisikoen ikke kan flyttes fra selskabet til det enkelte medlem. At hensynet til sikring af selskabets solvens ikke kan lovliggøre en handlemåde, som er urimelig overfor de enkelte forsikringstagere.

Jeg forstår ikke at vi først får information om risiko for ændrede levetidsforudsætninger i maj/juni 2014, når fusionen skete i 2012, og at vi stadigvæk ikke har fået konkret information. Kunne AP Pension ikke gennemskue hvad de overtog i forbindelse med fusionen? Hvis det er tilfældet - hvordan skal vi almindelige medlemmer så kunne det? Det er helt urimeligt at flytte risikoen til enkelte medlemmer

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet?
A) At få min retmæssige del af kompensationen.
B) At få en forklaring på hvordan kompensationen fordeles. Forklaringen skulle gerne være til at forstå for almindelige mennesker.
C) At min pensionsydelse ikke nedsættes på grund af ændret levetidsberegning."

Hun har supplerende anført:

"Hvis ikke jeg får medhold i min ovennævnte klage, anmoder jeg herved om annullering af mit omvalg 2011 fra FSP Gennemsnitsrente til FSP Markedsrente - dette også af hensyn til forældelsesfristen (min e-mail til jer af 16.06.2014 og jeres bekræftelse via e-mail af 25.06.2014).

Anmodning om annullering af mit omvalg 2011 fra FSP Gennemsnitrente til FSP Markedsrente.

…
I sommeren 2011 tilbød min pensionskasse Finanssektorens Pensionskasse at jeg kunne overflytte min ordning fra FSP Gennemsnitsrente med garanti til FSP Markedsrente uden garanti.

Af FSP's årsrapport for 2011 fremgår det: (citat side 7 fra Årsrapport 2011) 'at FSP Pension for fjerde år i træk ikke har kunnet regulere pensionsydelserne i takt- med pris- og lønudviklingen, således som det ellers har været tilfældet i årtier.

FSP Pension tog hånd om situationen ved at give medlemmerne mulighed for en bedre regulering af de fremtidige pensionsydelser ved i foråret 2011 at tilbyde medlemmer med traditionel opsparing til gennemsnitsrente et omvalg til markedsrente (citat slut)'

Som optakt til selve Omvalget udsendte FSP Pension i april/juni 2011 et prospekt, hvor man anbefalede alle også pensionister at opgive garantien og flytte midlerne til markedsrente og man slog fast at den eneste ændring i pensionsproduktet var, at man ændrede i investerings-

form med bedre og friere mulighed for investeringer og dermed på sigt muligheder for et godt afkast.

Man lagde ikke skjul på, at der kunne komme år med negativt afkast.

Men en meget væsentlig ting undlod man at fortælle: Vælger man sig over i markedsrente så opgiver man ikke alene garantien, men accepterer også, at risikoen ved levetid overgår fra pensionskassen til mig.

…

MIN PÅSTAND:

Jeg traf beslutning om at vælge om fra gennemsnitsrente til markedsrente, fordi det fra direktion og bestyrelse i FSP Pension klart blev tilkendegivet, at omvalget alene var et valg af ændrede investeringsformer/-muligheder, og jeg var helt med på at der kunne være år med negativt afkast.

Men FSP Pension undlod at oplyse mig om, at risikoen ved længere levetider ved et omvalg overgik fra pensionskassen (FSP) til mig.

Såfremt jeg havde kendt disse konsekvenser havde jeg aldrig valgt om og jeg kræver derfor at mit valg i sommeren 2011 bliver gjort ugyldigt og min ordning tilbageføres til Gennemsnitsrente med ydelsesgaranti som om omvalg ikke havde fundet sted."

Selskabet har i brev af 10/11 2014 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**AP Pensions holdning**

…

AP Pension skal principalt begære sagen afvist efter vedtægtens §§ 2 og 4, idet sagen har været behandlet af Finanstilsynet, jf. Finanstilsynets afgørelse af 2. april. 2014 og henset til, at AP Pension for Finanstilsynet har forelagt en rimelig model for udbetaling af kompensation for, at kunderne overtog risikoen for at slippe den garanterede pensionsordning. Modellen er godkendt af Finanstilsynet og tiltrådt af Det Finansielle Virksomhedsråd jf. nedenfor.

For det tilfælde, at Nævnet finder, at Nævnet desuagtet kan realitetsbehandle klagen, skal selskabet anføre:

1. at klager i 2011 har opgivet sine garantier, og valgt sig over i markedsrente, hvor hun ikke har nogen ydelsesgaranti.

2. at klagers pensionsydelse reguleres årligt på baggrund af de til enhver tid gældende beregningsforudsætninger, herunder bl.a. rente/afkast, levetider og omkostninger.

3. at klager er blevet rimeligt kompenseret i forbindelse med Pensionsvalg 2011, hvor hun modtog en omvalgsbonus på 2 %.

4. at klager **ikke** tilhørte en kundegruppe, hvor garantierne berettiger til kompensation ud over den kompensation, som blev givet i forbindelse med omvalget i 2011.

5. at kompensationen tilsikrer, at alle der valgte om ved Pensionsvalg 2011 bliver kompenseret rimeligt i forhold til de værdier, der var tilknyttet garantierne i den kundegruppe, som den enkelte kunde tilhørte før valget.

6. at klager har fået information om baggrunden for, hvorfor hun ikke er berettiget til kompensation.

7. at klager årligt modtager en pensionsoversigt, herunder også en prognose, som laves årligt på baggrund af AP Pensions aktuelle forventninger til, hvad klager vil få udbetalt (en prognose). Tilsvarende beregnes pensionen årligt, når ordningen er under udbetaling.

8. at AP Pension har givet klager de oplysninger, som selskabet i henhold til Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 og lovgivningen i øvrigt er forpligtet til at give.

9. at klager ikke har krav på særlige, individuelle beregninger eller lignende, men må have tillid til den beregningsmodel for kompensation, som Finanstilsynet har godkendt, og som er tiltrådt af det Finansielle råd ved afgørelse af 2. april 2014.

Begrundelse

Baggrund

Klager blev som led i sin ansættelse pr. 1. september 1976 optaget i FSP Pension (nu AP Pension).

Klager er oprindeligt optaget i FSP Pension på en ordning i gennemsnitsrente Traditionel. I 2011 tog klager imod et tilbud fra FSP Pension om at vælge sig over i markedsrente. Forud for omvalget var klager omfattet af regulativ FSP Traditionel. Ved omvalget til markedsrente blev hun ud over regulativ FSP Traditionel (Bilag A) også omfattet af investeringsbetingelserne (Bilag B).

I forbindelse med fusionen mellem FSP Pension og AP Pension fik alle præmiebetalende kunder i FSP i 2012 tilbud om at flytte deres opsparing til AP NetLink (Bilag C og D), hvor der var flere muligheder for at investere, end i de fonde, der var tilknyttet ordningerne i det tidligere FSP Pension. Klager tog ikke imod tilbuddet, og hendes opsparing pr. 31. december 2012 blev således stående på FSP-policen. Nye indbetalinger fra 1. januar 2013 blev indbetalt til AP's platform AP Netlink i overensstemmelse med ny pensionsaftale med klagers arbejdsgiver.

Det bemærkes, at klager er fratrådt i maj 2014 og har startet udbetaling på sin pensionsordning pr.1. juli 2014 på baggrund af bl.a. Bilag E, F og 0.

Pensionsvalg 2011

Klager havde forud for sit omvalg i 2011 sin pensionsordning i gennemsnitsrente med ydelsesgaranti (Klasse I).

FSP Pension tilbød efter ønske fra medlemskredsen i april 2011 ca. 12.000 kunder, der havde opsparing i et gennemsnitsrentemiljø, at skifte pensionsordning til et markedsrentemiljø uden ydelsesgaranti.

Tilbuddet om omvalg var en følge af, at afkastet i en årrække med faldende rente havde været under pres og medført, at pensionerne ikke var blevet reguleret, hvilket medførte en vis kritik fra kunderne og et ønske om mulighed for at skifte til markedsrente.

Markedsrente er tegnet i forsikringsklasse III. Der er med klasse III produkter tale om en velkendt produkttype, som er defineret i det første livsforsikringsdirektiv af 5. marts 1979

(79/267/EOEF). At der med markedsrente/unit link således er tale om et ugaranteret grundlag, hvor kunden og ikke selskabet bærer risikoen, følger af mangeårig regulering, idet livsforsikringsdirektiverne er implementeret i dansk ret, herunder lov om finansiel virksomhed.

Informationsmateriale
Klager fik i forbindelse med Pensionsvalg 2011 tilsendt følgende materiale:

- Brev april 2011 med tilbud om omvalg inkl. faktaark (Bilag G) og brochure (Bilag H)
- Brev af 23. maj 2011 (Bilag I)
- Brev af 14. juni 2011 (Bilag 7) med informationsmateriale samt mulighed for at fortryde omvalg frem til 30. juni 2011.

Derudover var der henvisninger til FSP's hjemmeside, hvor der ud over brochurematerielet også lå spørgsmål-svar (vedlagt som Bilag K). Der blev endvidere afholdt informationsmøder flere steder i landet.

På foranledning af Finanstilsynet, som i maj/juni 2011 havde gennemgået omvalgsmaterialet i forbindelse med Pensionsvalg 2011 udsendte FSP Pension d. 14. juni 2011 supplerende omvalgsmateriale (Bilag 3).

Ved vurderingen af omvalgsmaterialet skal der tages udgangspunkt i det samlede materiale, som kunderne modtog (april og juni 2011), idet kunderne fik mulighed for at ændre deres oprindelige valg efter modtagelsen af det supplerende materiale i juni 2011. Kunderne har således først i juni 2011 truffet deres endelige valg, og det er derfor dette tidspunkt, der skal anvendes som udgangspunkt for vurderingen af materialet.

Det fremgår udtrykkeligt af det brev med faktaark om omvalg, som klager modtog (Bilag G) i april 2011, at FSP Pensions bestyrelse anbefaler 'at du skifter investeringsform til markedsvilkår, *selvom det betyder, at du skal opgive din ydelsesgaranti.*'

I faktaarket fremgår det, at der ved overgang til markedsvilkår ikke er nogen forudsat grundlagsrente og ingen garanti for en given pensionsydelse.

Endelig fremgår det af side 12, at historiske afkast ikke er nogen garanti for, hvordan fremtidige afkast udvikler sig, og at kunderne derfor bør sætte sig grundigt ind i konsekvenserne af at fastholde eller ændre investeringsform.

Af det supplerende omvalgsmateriale, der blev udsendt ved brev af 14. juni 2011 (Bilag 1) efter krav fra Finanstilsynet, fremgår det under overskriften 'Hvad er markedsrentepension?', at opsparing til markedsrente sker uden garantier, og at der derfor vil komme år, hvor afkastet bliver negativt. Under overskriften 'Fordele ved gennemsnitsrentepension' fremgår: *'Ydelsesgarantien, som er tilknyttet gennemsnitsrentepensionen, er således en fordel, fordi du kender ydelsernes størrelse frem i tiden og dermed bedre kan planlægge din pensionisttilværelse på baggrund heraf.'*

Under overskriften 'Ulemper ved markedsrente' fremgår: *'I modsætning til en pension i gennemsnitsrente så følger en markedsrentepension udviklingen på markedet, hvilket gør pensionen mindre forudsigelig. Det betyder, at man selv må bære eventuelle tab, hvis markedet går ned. Med en pension i markedsrente er der altså ingen ydelsesgaranti på pensionsudbetalingen.'*

I det supplerende materiale under overskriften 'Find din risikoprofil' er det under alle tre risikogrupper angivet, at kunden ikke er sikret positivt afkast.

Klager benyttede sig af muligheden for at vælge om. Hun benyttede sig ikke af muligheden for fortrydelse i den efterfølgende fortrydelsesperiode, og heller ikke da klager i forbindelse med udsendelse af ekstra materiale fik yderligere fortrydelsesfrist, benyttede klager sig heraf.

Omvalgsbonus under Pensionsvalg 2011
Der blev i forbindelse med Pensionsvalg 2011 givet en omvalgsbonus på 2 % til de medlemmer i det tidligere FSP, som valgte om til markedsrente. Der fremgår bl.a. således af Bilag G:

'FSP kan tilbyde en omvalgsbonus til de medlemmer, der vælger om, da renten nu er lavere end i 2009. Det kan vi, fordi der frigives kapital (styrkelser til markedsværdi), når medlemmerne forlader gennemsnitsrentemiljøet, og det er den kapital, der kan udbetales. Bonussen udgør p.t. 2 % og kan derved delvist opveje udgiften til kursværnet.'

Af Bilag I fremgår: *'Renten er faldet i april måned, og det betyder, at kursværnet nu er nedsat til 4,3 %. Det vil også gælde for dig, da FSP's bestyrelse har besluttet, at det aktuelle kursværn skal betales af alle medlemmer, som pr. 1. juni 2011 skifter investeringsform. Herved behandles alle medlemmer ens, samtidig med at et kursværn på 4,3 % afspejler det renteniveau, hvor FSP's afdækninger er blevet fjernet. Kursværnet opvejes til gengæld delvist af din omvalgsbonus, som er uændret på 2 %.'*

Et omvalg til markedsrente betød, at klager skulle betale kursværn på 4,3 % efter PAL samt fik tilskrevet en omvalgsbonus på 2 % efter PAL. Både omvalgsbonus og kursværn blev beregnet på baggrund af den opsparing, der blev flyttet fra gennemsnitsrente til markedsrente.

På baggrund af den finansielle situation omkring tidspunktet for omvalget i 2011 var det nødvendigt med et kursværn, jf. det anmeldte tekniske grundlag for FSP Pension samt de månedlige indsendte redegørelser for kursværnets størrelse.

Kursværn indføres, når aktiverne er mindre end hensættelserne på den garanterede ydelse. Kursværnet indebar, at det kostede en procentsats af opsparingen at skifte fra gennemsnitsrentemiljøet til markedsrente. Kursværn skal sikre, at værdierne ikke udhules for de medlemmer, der blev i gennemsnitsrente.

Selskabet kan generelt oplyse følgende om omvalgsbonus i forbindelse med FSP's omvalg i 2011:

Der eksisterede ikke kollektivt bonuspotentiale på FSP Pensions rentegrupper på omvalgstidspunktet, og det var derfor ikke relevant at udlodde kollektivt bonuspotentiale.

FSP Pensions bestyrelse besluttede alligevel at udlodde 2,35 % før PAL i omvalgsbonus fra egenkapitalen (2,0 % efter PAL) og mindskede derved effekten af kursværnet for den enkelte kunde.

Derudover blev der eftergivet en skyggekonto på 1.377 mio. kr., svarende til cirka 15 % af de omvalgte hensættelser, jf. FSP Pensions anmeldelse af 21. december 2011.

Skyggekontoen er udtryk for, at der i en periode ikke har været tilstrækkeligt afkast til både at leve op til ydelserne og til at betale basiskapitalens risikoforrentning. Basiskapitalens opsparede tilgodehavende på skyggekontoen vil senere kunne opkræves af medlemmets afkast, såfremt afkastforholdene giver mulighed for det. Eksempelvis blev der i 2012 opkrævet 68

mio. kr. af den tilbageværende skyggekonto. Skyggekontoen udgjorde derfor på omvalgstidspunktet et væsentligt aktiv for FSP Pension, og eftergivelsen havde derfor en ikke ubetydelig værdi for kunderne. Opkrævningen i 2012 til basiskapitalen kunne have været markant højere opgjort efter den nye rentekurve, men AP Pension besluttede at lade forskellen tilfalde kollektivt bonuspotentiale til kundernes fordel.

I diverse informationsmateriale (herunder Bilag G og I) i forbindelse med omvalget er klager orienteret om kursværn og niveauet for omvalgsbonus. Klager var således fuldt bekendt med niveauet for omvalgsbonus og har accepteret omvalg på disse vilkår.

Aftale- og beregningsgrundlag
Omvalget i 2011 indebar ikke ændringer i pensionsregulativerne, der således fortsat var gældende for samtlige kunder i samme afdeling.

Det fremgår af § 10 i regulativet for FSP Traditionel (Bilag A), at: *'Pensionernes og ydelsernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.'*

I forbindelse med Pensionsvalg 2011 anmeldte selskabet d. 28. juli 2011 teknisk grundlag (Bilag L) som blev suppleret af anmeldelse af teknisk grundlag af 30. november 2011 (Bilag M). Under afsnit 1.2.1 med anmeldte satser, anføres således:

'Opsparingen omvalgt ved Pensionsvalg 2011 forrentes med markedsrenten og grundlaget for prognoser for alderspension samt fastsættelse af alderspension er ugaranterede. Dvs, både opgørelsesrenten, den tekniske rente og risiko grundlaget kan ændres ved ny anmeldelse. Indtil dette sker, benyttes den hidtidige opgørelsesrente, tekniske rente og risikogrundlag for det enkelte grundlag med beregning af prognoser og ugaranterede omregningsgrundlag ved alderspensionering.'

Finanstilsynet har ikke haft bemærkninger til anmeldelsen, heller ikke i forbindelse med de netop afsluttede sager om Pensionsvalg 2011, jf. nedenfor.

Oplysninger givet i forbindelse med omvalget i 2011
Som ovenstående gennemgang af omvalgsmaterialet viser (Bilag G-K), var det udtrykkeligt flere steder i omvalgsmaterialet angivet, at kunden efter sit omvalg selv må bære risikoen for udviklingen i de fremtidige pensionsudbetalinger, og at der ikke længere vil være garantier tilknyttet størrelsen heraf. Kunderne kan således ikke have været i tvivl om, at de ved et skifte til markedsrente gik fra en garanteret ydelse til en ydelse med risikoprofil.

Det er AP Pensions opfattelse, at en kunde, som på dette grundlag har foretaget et omvalg og fraskrevet sig sine garantier, ikke kan have en berettiget forventning om, at der alligevel skulle være tilknyttet en garanti eller afgivet et løfte om, at pensionsberegningsgrundlaget ikke skulle kunne påvirkes af fremtidige ændringer - det være sig i markedet, levetidsforudsætningerne eller andre forhold af betydning for beregningen af ydelserne.

Et omvalg ville med andre ord medføre en anden afkast- og risikoprofil, hvilket klager er oplyst om i omvalgsmaterialet.

AP Pension bemærker, at det er investeringsrisikoen der indebærer en risiko for egentlige tab, som kunne medføre at klagers opsparing/formue blev mindre. Ændringer i de øvrige beregningsforudsætninger - herunder levetidsforudsætningerne - påvirker ikke opsparingen, som derfor stadig er intakt efter ændringen.

Dette var baggrunden for, at FSP i overensstemmelse med daværende markedspraksis fokuserede på investeringsprofilen/risikoen. Det bemærkes endvidere, at omvalgsmaterialet allerede i 2011 blev gennemgået af Finanstilsynet, der ikke fandt anledning til at påtale den manglende eksplicitte omtale af levetidsforudsætningerne. Trods den nu øgede fokus på levetidsforudsætninger, har Finanstilsynet heller ikke ved den netop afsluttede sag fundet anledning til at påtale dette forhold ved sin bedømmelse af omvalget fra 2011.

AP Pension finder, at kunderne med det samlede omvalgsmateriale blev gjort klart, at man ved omvalg til markedsrente gav afkald på den sikkerhed, der ligger i at have en garanteret ydelse, og med omvalget accepterede at overtage risikoen for udviklingen i de fremtidige pensionsudbetalinger. At levetidsrisikoen ikke er eksplicit omtalt, finder vi ikke ændrer på dette. AP Pension finder således ikke, at der på baggrund heraf er grundlag for, at kunden skulle have ret til at fortryde sit omvalg eller i øvrigt undgå konsekvenserne af at have sin pensionsordning i markedsrente.

Regulering af pensioner
Bestyrelsen i AP Pension Livsforsikringsaktieselskab (AP Pension) har på møde d. 6. december 2013 truffet beslutning om, at udbetalingen for pensionister i markedsrente i det tidligere Finanssektorens Pensionskasse (FSP Pension) skal reguleres jf. ovenfor. I udgangspunktet reguleres pensionerne en gang årligt.

Den 20. januar 2014, har vi udsendt breve vedrørende regulering af pensionsydelsen pr. 1. april 2014, hvor de berørte kunders pensioner er blevet reguleret ned med op til 5 %. Ca. 15 % af de berørte kunder, er enten ikke blevet reguleret eller er blevet reguleret op.

Klager havde endnu ikke påbegyndt udbetaling på daværende tidspunkt, og hun modtog derfor ikke nævnte brev med varsling om nedsættelse i pensionsydelsen.

Indledningsvis skal selskabet understrege, at der **ikke** er sket forringelser i klagers opsparing, ligesom der **ikke** er sket ændringer i hendes aftalevilkår. Der er således ikke taget midler fra klagers depot i forbindelse med reguleringen. Reguleringen er sket med henvisning regulativets (Bilag A) § 10 og det anmeldte ugaranterede beregningsgrundlag, jf. ovenfor og Bilag M.

I juni 2013 modtog klager en pensionsprognose (Bilag N). Prognoseforudsætningerne fremgår heraf, idet der fremgår følgende:

'Pensionsprognosen er en fremregning, der viser dig, hvordan din pension kan udvikle sig. Prognosen er baseret på alle dine pensioner i AP Pension, herunder pensioner i markedsrente.
[…]
Har du pension i markedsrente, følger din forretning markedsrenten. For markedsrente er afkastet i prognosen baseret på det forudsatte afkast i de fonde, der indgår i den risikoprofil, du har valgt. Du skal desuden være opmærksom på, at din opsparing er ugaranteret, og at dine udbetalinger vil afhænge af det faktisk opnåede afkast og de til enhver tid gældende beregningsforudsætninger, herunder levetider.

Prognosen er udarbejdet efter Finanstilsynets vejledning om pensionsfremskrivninger. Prognosen er udarbejdet under forudsætning af, at lovgivningen ikke ændres. Forudsætningerne er behæftet med usikkerhed, og det vil være de faktiske forhold i fremtiden, der bestemmer udviklingen i din pensionsordning. Vær opmærksom på, at tallene i pensionsprognosen ikke

er bindende for AP Pension og ikke kan udgøre grundlag for rettigheder overfor AP Pension. Forudsætningerne for prognosen er uddybet på www.appension.dk.'

I Pensionsoversigten af maj 2014 (Bilag 0) fremgår:

'På pensionsoversigten kan du se størrelsen af din opsparing i markedsrente. Vi har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at vise, hvilken årlig udbetaling, du kan forvente, dvs. en pensionsprognose. Det skyldes, at de forudsætninger, der ligger til grund for beregningen af pensionsprognosen, er for optimistiske i forhold til den udvikling, der er sket på især afkast og levetider de seneste år.

Da vi ønsker at give dig et retvisende billede af din forventede pension, er vi i gang med at ændre forudsætningerne til et mere realistisk niveau.

Vi forventer, at du vil kunne se de nye prognoser i slutningen af 2014.

Pensionsprognosen på vores kundeportal er heller ikke retvisende, da den er for høj, og du må derfor forvente, at den vil kunne blive sat ned.

Vi skriver til dig sidst på året, når du kan se din nye pensionsprognose.'

Under punktet *'Forudsætninger for beregningerne'* fremgår i øvrigt:

'Dækningerne følger AP Pensions til enhver tid gældende Vedtægt, Pensionsregulativ, Bonusregulativ, tekniske grundlag, investeringsbetingelser samt særskilte pensionsaftaler. Dækningerne kan ændres i op- eller nedadgående retning, hvis der sker ændringer i sammensætningen, størrelsen af pensionsbidraget, investeringsafkast i markedsrente og/eller din løn.'

Den 7. maj 2014 sendte AP Pension på klagers forespørgsel oplysninger til brug for klagers anmodning om at starte udbetaling. Brevet er vedlagt som Bilag E. I 'Oversigt over dine pensioner 1. juli 2014 fremgår følgende:

'Da din opsparing helt eller delvis er placeret i markedsrente, skal du være opmærksom på, at udbetalingens størrelse afhænger af den værdi, din opsparing har på det tidspunkt, hvor du begynder at få pensionen udbetalt. Modtager du løbende pension fra markedsrente, vil størrelsen af udbetalingen blive omregnet årligt og være baseret på ordningens værdi på beregningstidspunktet. Udbetalingen afhænger desuden af forudsætninger om levetider, der kan ændre sig over tid og som kan betyde en nedsættelse af udbetalingens størrelse.'

Efterfølgende har der været en korrespondance med klager omkring levetider i mail fra klager af 21. maj 2014, som er besvaret 28. maj 2014 (Bilag F) fremgår:

'Hvilken levetid er anvendt i de beregninger jeg har fået?' AP Pension har hertil svaret: '*Der er anvendt en for kort levealder. Du vil derfor starte udbetaling med en for høj ydelse, som i løbet af 2014 vil blive reguleret.'*

Som pensionist i markedsrente har klager krav på udbetaling af ydelser, som opgøres på baggrund af en aktuarmæssig beregning af opsparing og de anmeldte beregningsmæssige forudsætninger, herunder forventet afkast og forventede levetider. Disse faktorer skal efter reglerne i Lov om finansiel virksomhed § 20 og § 21 fastsættes i et grundlag, som er både rimeligt og betryggende.

AP Pension har fundet det nødvendigt at tilpasse beregningsgrundlaget til de til en hver tid værende realistiske forudsætninger, med henblik på at sikre, at grundlaget er rimeligt og betryggende i overensstemmelse med FIL §§ 20-21, og reguleringen af pensionsydelser og prognoser er udtryk herfor.

Baggrunden for nedsættelsen af klagers ydelse pr. 1. april 2014 er ændrede forventninger til afkast og levetider, bl.a. på baggrund af Finanstilsynets ændrede benchmark for levetider. Reguleringen af pensioner er således ikke en følge af fusionen mellem AP Pension og FSP Pension, men et udtryk for, at pensionsydelsen/prognose i markedsrente skal afspejle de til enhver tid værende beregningsforudsætninger, herunder forventninger til levetider, som følger Finanstilsynets benchmark herfor.

Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014
Finanstilsynet traf - efter forelæggelse for Det Finansielle Råd, hvor også Forbrugerombudsmanden deltog - afgørelse om Pensionsvalg 2011 ved afgørelse af 2. april 2014 (Bilag P).

AP Pension har i løbet af 2013 vurderet, at ikke alle omvalgte medlemmer i 2011 blev kompenseret i tilstrækkelig grad for værdien af de garantier, der tilhørte nogle kundegrupper i de tidligere FSP. Selskabets bestyrelse har i december 2013 derfor besluttet at hensætte et større beløb til kompensation til en gruppe medlemmer svarende til værdien af de garantier, som de har frasagt sig ved omvalg til markedsrente. Det vil sige en kompensation, som rækker ud over de 2 %, som blev givet kollektivt af FSP i 2011.

AP Pension har været i tæt dialog med Finanstilsynet om metoderne for beregning af en sådan kompensation, således at det sikres at kompensationen er rimelig for alle kunder.

Samtidig har Finanstilsynet gennemgået forholdene ved pensionsvalg 2011, herunder overholdelsen af FiL § 43 (informationspligter, god skik) og rimelighedsbetragtninger (FiL § 20).

Det følger af Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014, at kompensationsmodellen er rimelig såvel for den enkelte kunde som for kundefællesskabet. Afgørelsen er på grund af sagens principielle karakter blevet forelagt Det Finansielle Råd (jf. Bilag P).

Det fremgår af afgørelsen, at *'Finanstilsynet har gennemgået principperne i AP Pensions model for kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013. [...]*
Det er Finanstilsynets vurdering, at modellen fremlagt af AP Pension sikrer medlemmerne en rimelig behandling af medlemmerne i overensstemmelse med principperne anført herover.'

Den model, som AP Pension har fremlagt, og som, Finanstilsynet finder, sikrer medlemmerne en rimelig behandling, tager udgangspunkt i værdien af de garantier og det aftalegrundlag, som har været gældende forud for omvalgene.

Nogle kundegrupper har haft garantier med en værdi, der i henhold til den godkendte model berettiger dem til kompensation. Andre kundegrupper har ikke haft garantier af værdi, der berettiger til kompensation.

Modellen, som Finanstilsynet har godkendt, og hvis hovedtræk er beskrevet i Finanstilsynets afgørelse, resulterer i, at flertallet af de kunder i de kundegrupper, der har deltaget i omvalget

i 2011, ikke har ret til kompensation, fordi gruppen ikke havde garantier af værdi, der berettiger hertil.

Klager er ikke blandt de kunder, der vil modtage en kompensation. Det skyldes, at den kundegruppe, som klagers pensionsordning var del af, ikke havde garantier med en værdi, der berettiger til yderligere kompensation. Ved Pensionsvalg 2011 fik alle, herunder også klager, en omvalgsbonus på 2 % i forbindelse med at de slap deres garanti. Når klager er blandt de kunder, der ikke modtager yderligere kompensation, skyldes det således, at værdien af garantien på klagers ordning ikke berettigede til yderligere kompensation.

Finanstilsynet har ud over påtale om, at AP Pension skal yde yderligere kompensation til nogle kunder i overensstemmelse med den model, som AP Pension havde fremlagt for Finanstilsynet, ikke fundet grundlag for yderligere konsekvenser af Pensionsvalg 2011.

Finanstilsynet har endvidere behandlet en sag på baggrund af henvendelser fra Foreningen Pensionist i FSP, repræsenteret ved … Foreningen har henvendt sig med ønske om, at Finanstilsynet tog stilling til overholdelsen af god skik ved Pensionsvalg 2011. Ved mail af 8. april 2014 har Finanstilsynets (ved Forbrugerkontoret) svaret foreningen og henvist til Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014, idet det fremgår: *'Henset til den trufne afgørelse, og henset til, at AP Pension for Finanstilsynet har forelagt en rimelig model for udbetaling af kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013, betragter Finanstilsynet sagen for afsluttet.'* Korrespondancen vedlægges som Bilag Q.

AP Pension vedlægger endvidere brev fra Finanstilsynet til Forbrugerombudsmanden af 31. marts 2014 som Bilag R. Heraf fremgår bl.a. følgende:

'For så vidt angår den problemstilling omkring pensionsnedskrivninger pga. ændrede levetidsforudsætninger, som gruppen 'FSP-medlem i AP Pension' berører i henvendelsen af 14. februar 2014, kan Finanstilsynet oplyse, at spørgsmålet om pensionsnedskrivninger pga. ændrede levetidsforudsætninger forelægges for Det Finansielle Råd d. 31. marts 2014, hvor Forbrugerombudsmanden vil i deltage. Når rådet har taget stilling til afgørelsesudkastet vil det blive afgørelsen blive offentliggjort.'

Den omtalte afgørelse er Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (Bilag P).

Selskabet skal endvidere henvise til Ankenævnets kendelse i AKF 85.178, som tilsvarende behandler spørgsmålet om, hvorvidt klager i den pågældende sag havde fået tilstrækkelig omvalgsbonus i forbindelse med Pensionsvalg 2011. AP Pension fik medhold i sagen, idet ankenævnet udtalte: *'Efter sin gennemgang af sagens akter finder nævnet, at der ikke på det foreliggende grundlag er godtgjort omstændigheder, der indikerer, at selskabet har beregnet en for lav omvalgsbonus.'*
Selskabet skal påpege, at klageren i AKF 85.178 i lighed med klager i nærværende sag heller ikke var berettiget til yderligere kompensation på baggrund af den ovennævnte kompensationsmodel.

Information om baggrund for, at klager ikke vil modtage kompensation
Ved Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014, blev AP Pension påbudt *'at udsende informationsmateriale til alle omvalgte medlemmer fra den daværende Finanssektorens Pensionskasse. Materialet skal beskrive baggrunden for, at AP Pension har besluttet at give kompensation og skal informere de berørte medlemmer om, at de vil modtage en kompensation. Informationsmaterialet skal udsendes i 2. kvartal 2014.'*

AP Pension har i fuld overensstemmelse med Finanstilsynets afgørelse udsendt informationsmateriale til alle de tidligere medlemmer af FSP, som har valgt om i 2011, 2012 og 2013. Derudover har selskabet informeret de berørte om, at de vil modtage kompensation, mens de, der ikke vil modtage kompensation er orienteret herom. Det er selskabets opfattelse, at ovenstående påbud i Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 herved er opfyldt.

Da klager ikke er berettiget til yderligere kompensation i henhold til den beregningsmodel, som Finanstilsynet har godkendt, er hun ved brev af 27. juni 2014 (Bilag S) orienteret herom. Brevet var vedlagt information om baggrunden for kompensationen. Materialet har forud for afsendelse været forelagt og drøftet med Finanstilsynet.

AP Pension fik endvidere i afgørelsen påbud om, at AP Pension inden udgangen af 2014, når de berørte medlemmer har fået tilskrevet kompensation, skal udsende informationsmateriale til de berørte medlemmer med besked om de konkrete økonomiske konsekvenser for medlemmet. Da klager ikke vil modtage kompensation, er klager ikke berørt af dette påbud, og hun vil således ikke høre nærmere om de økonomiske konsekvenser af tilskrivning af kompensation.

Klager har efterfølgende henvendt sig for at få yderligere forklaringer på, hvorfor hun ikke vil modtage kompensation. AP Pension henviser i den forbindelse til, at kompensationsmodellen, som er udarbejdet med dyb involvering fra Finanstilsynet, bygger på en kollektiv beregning inden for de enkelte kundegrupper, og der er taget udgangspunkt i de forhold, der var gældende på de tidspunkter, hvor de respektive omvalg har fundet sted. Herfra er der foretaget en række godkendte fradrag, f.eks. tidligere udbetalt omvalgsbonus, reduceret værdi af skyggekontoen m.v. Da FSP før fusionen med AP Pension var en kollektiv pensionsordning, opgøres værdierne af garantierne ikke individuelt men kollektivt, og derfor er der ingen individuelle beregninger.

AP Pension finder på baggrund af afgørelsen af 2. april 2014, drøftelserne med Finanstilsynet og den finansielle lovgivning, at selskabet har opfyldt sine informationspligter fuldt ud i forhold til orientering om, hvorvidt kunderne er omfattet af yderligere kompensation for at opgive tidligere garantier.

Selskabet henviser endvidere til, at Finanstilsynet har været dybt involveret i processen og de kollektive beregninger, idet dette er en ekstra sikkerhed for, at forholdene er sket på betryggende vis.

AP Pension finder ikke, at klager har krav på yderligere information om levetiders indflydelse på den fremtidige pension, idet der bl.a. henses til reglerne i informationsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om god skik samt Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (Bilag P)

Klageren fremendte efterfølgende kopi af klagernes indlæg i sagen 87.092, der blandt andet vedrørte samme problemstilling, og som blev afgjort samtidig med klagerens sag Selskabet kommenterede indlægget i brev til nævnet af 21/11 2014. Nævnet henviser i denne forbindelse til ovennævnte kendelse.

Klageren har i brev af 27/11 2014 til nævnet bl.a. anført:

"AP skriver, at jeg ikke tog imod tilbuddet i november 2012 om at flytte til AP NetLink.

Mit grundlag for at vurdere tilbuddet var ikke særlig godt. Jeg havde endnu ikke modtaget min pensionsoversigt for 2011. I starten af december 2012 modtog jeg en manuelt beregnet pensionsoversigt pr. 01.12.2012 (dateret 28.11.2012). I øvrigt med fejl i forudsætningerne for beregningerne, idet bl.a. det oplyste månedlige pensionsbidrag var mindre end det beløb der reelt var blevet indbetalt. Der var intet oplyst om levetidsrisiko.
Det materiale vi fik tilsendt i forbindelse med tilbuddet i november 2012 indeholdt nogle eksempler, der skulle belyse forskellen på at blive i FSP ordningen eller overgå til AP NetLink. Jeg kunne ikke passe ind i nogen af eksemplerne. To gange ringede jeg til AP, for at få hjælp i den forbindelse, men fik to forskellige forklaringer. Efter APs rykker for svar (02.11.2012) sendte jeg en mail til AP med et par spørgsmål, herunder om min manglende pensionsoversigt for 2011. Jeg blev herefter ringet op af AP. På det tidspunkt fik jeg at vide, at hvis jeg flyttede til AP NetLink ville min alderspension blive reduceret væsentligt, da der var forskel på levetidsberegningerne for FSP ordninger og AP ordninger. Hvor meget det drejede sig om kunne jeg ikke få oplyst. På den baggrund valgte jeg at blive i FSP ordningen.

Endvidere skriver AP, at jeg ikke benyttede mig af muligheden for at fortryde omvalget i 2011. I det nye/supplerende omvalgsmateriale var der fortsat alene fokus på investering af midlerne samt risiko og muligheder i den forbindelse. Desuden fortsat bestyrelsens klare anbefaling om at overgå til markedsrente.

Der stod intet om, at man i forbindelse med omvalg til markedsrente 2011 samtidig accepterede, at risikoen for længere levetider samtidig overgik fra FSP til mig.
I forbindelse med omvalget talte jeg med nogle medarbejdere hos FSP. Det var meget frustrerende. Jeg havde flere spørgsmål, som de ikke umiddelbart kunne svare på. Der var så en anden der ringede tilbage - det var jo egentlig OK, men jeg fik flere modstridende svar. Blandt os kolleger med pensionsordning i FSP blev muligheden for omvalg drøftet meget i den periode. Det var ikke kun mig der var frustreret. Ved drøftelserne med FSP indgik også mit spørgsmål om hvorvidt det var en god ide at overgå til markedsrente, når der kun var 5 måneder til jeg kunne starte udbetaling af min pensionsordning. Heller ikke i den forbindelse blev der nævnt noget som helst om risikoen for ændrede levetider.
På mødet om FSP Pensionsvalg 2011 blev risikoen for ændrede levetider ligeledes ikke nævnt og plancherne fra mødet berører heller ikke dette.
Hvis jeg havde fået oplysning om, at risikoen for ændring af levetidsberegning kunne betyde en væsentlig nedsættelse af min pensionsydelse, ville jeg ikke have valgt at ændre min pensionsordning til markedsrente i 2011.

AP medsender investeringsbetingelser og skriver meget om investeringsafkast og -risiko. Det er ikke investeringsrisikoen jeg klager over!
Det jeg klager over er, at levetidsrisikoen pludselig flyttes fra FSP og/eller AP til mig.

AP skriver, at min ydelse er nedsat pr. 01.04.2014. Det svarer ikke til de oplysninger jeg hidtil har fået - sådan som jeg har tolket oplysningerne. Som nævnt har jeg ikke fået brev om en konkret nedsættelse eller i øvrigt information om hvor meget ydelsen skulle være/blive nedsat.

Den model der er anvendt til fordelingen af merhensættelserne til forventet længere levetid må indeholde nogle forskellige elementer. Hvorfor kan jeg ikke i det mindste få oplyst hvilke elementer der indgår for den kundegruppe, som jeg åbenbart tilhører?
Jeg synes det er utroligt, at den garanti, som min pensionsordning var omfattet af inden omvalget i 2011, ikke havde nogen værdi, når der kun var 5 måneder til jeg kunne starte udbetaling af min pensionsordning. Det er relevant for mig at få oplyst om det indgår i modellen samt hvad der i øvrigt indgår ved beregning garantiernes værdi.

AP oplyser, at flertallet af de der har deltaget i omvalget i 2011 ikke får kompensation. Så vidt jeg ved drejede omvalgene i 2012 og 2013 sig om at flytte til AP Pension. Alt andet lige må situationen så være den, at flertallet af de der valgte at flytte til AP Pension får kompensation. Det virker ikke rimeligt, når det samtidig er umuligt at få oplysninger om hvad der indgår i den anvendte model og når det ligeledes er umuligt at få noget som helst at vide om hvad der fremadrettet vil ske med hensyn til levetidsberegninger for den pensionsordning jeg har / den kundegruppe jeg åbenbart tilhører.
Jeg kan blive bange for at kapitalforholdene i den gruppe jeg tilhører er meget katastrofale, men det er vel heller ikke muligt at få noget oplyst om det.

De tekniske grundlag, som AP har vedlagt som bilag, er begge fra 2011. Jeg går ud fra, at det er de senest anmeldte Tekniske Grundlag samt at medlemmerne skal have besked, hvis der anmeldes nye Tekniske Grundlag.

AP henviser til AKF 85.178 om beregning af for lav omvalgsbonus. Jeg gør opmærksom på, at jeg ikke har klaget over for lav omvalgsbonus."

Klageren har i brev af 28/11 2014 til nævnet bl.a. yderligere anført:

"Hvis ikke jeg får medhold i min oprindelige klage f.s.v. angår levetidsrisikoen, anmoder jeg om annullering af mit omvalg i 2011.

Der er således ikke tale om helt det samme spørgsmål.

AP anser min pensionsordning for at være det samme som en pensionsopsparing i et pengeinstitut. Hvis man gør det, så er der noget man har misforstået!
Der er bl.a. den særdeles væsentlige forskel, at

- indeståendet på en pensionsopsparing i et pengeinstitut bliver udbetalt til arvinger eller begunstigede, når den, der har sparet op, dør.
- Når jeg dør bliver der intet udbetalt til mine arvinger. Min opsparing forbliver i pensionskassen.

Desuden indgår der ikke levetidsberegning i en pensionsopsparing i et pengeinstitut. Det er flytning af levetidsrisikoen fra FSP/AP til mig jeg har klaget over!

Jeg undrede mig også over APs bemærkning, i deres brev af 10.11.2014, om at opsparingen stadig er intakt trods ændringer i levetidsforudsætningerne.

Hvis sådanne vurderinger udgør APs grundlag for at jonglere med vores pensionsordninger, så er det da virkelig betænkeligt!

På side 2, 3. afsnit skriver AP, at der ikke i alle tilfælde var blevet ydet rimelig kompensation for at opgive garantier, som var knyttet til levetiderne. Desuden at de rentegrupper, som kunderne forlod, indeholdt hensættelser til at dække disse garantier, og at det var rimeligt, at kunderne fik disse med ved omvalget ud over de 2%, som blev givet kollektivt.

Hvis jeg forstår det rigtigt, så påstår AP at jeg har opgivet garantier, som var knyttet til levetiderne. Hvorfor har jeg så ikke krav på kompensation ud over de 2%, som blev givet kollektivt? Var der ingen hensættelser i 'min' rentegruppe eller er hensættelserne fra 'min' rentegruppe blevet udbetalt til andre rentegrupper?

Der nævnes igen en kendelse. Denne gang om at fortryde valget af investeringsform. Det er ikke valget af investeringsform jeg har klaget over! Jeg har klaget over flytning af levetidsrisikoen.

I øvrigt synes jeg det er utroligt, hvis AP pludselig kan foretages så store ændringer i levetidsberegningerne, som rygterne siger. Lige så utroligt er det, at vi intet kan få at vide!"

Selskabet har i brev af 24/4 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"Vi finder særligt anledning til at fremhæve, at:

1. Sagen bør afgøres som AFK 85.178 og 84.184
Selskabet gør gældende, at afgørelsen af denne sag skal følge afgørelsen i AKF 85.178 og 84.184, som vedrører samme omvalg og samme materiale. Der er efter vores opfattelse intet afgørende, som adskiller denne klage fra AKF 85.178 og 84.184.

Klager havde modtaget samme omvalgsmateriale, som klager i denne sag. I afgørelsen udtalte Ankenævnet bl.a.:

'Det er endvidere Nævnets vurdering, at selskabet i det fremsendte materiale behørigt informerede klageren om risikoen ved at overgå til markedsrentepension, herunder bortfald af ydelsesgaranti.'

2. Selskabet finder det ikke godtgjort, at Klagers omvalg kan tilsidesættes som ugyldigt
Aftaler er som udgangspunkt bindende, og det er ubestridt at Klager i 2011 indgik aftale med de daværende FSP Pension om overgang fra gennemsnitsrenteprodukt til markedsrenteprodukt.

Selskabet finder ikke, at Klager har sandsynliggjort, at der foreligger forhold, som kan føre til, at klagers i øvrigt gyldige og bindende accept af omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente i april/maj 2011, tilsidesættes som ugyldigt med den følge, at klagers pensionsordning kan føres tilbage til gennemsnitsrente med ydelsesgaranti, som om omvalg ikke havde fundet sted.

Særligt finder selskabet ikke, at Klager har sandsynliggjort, at aftalen kan tilsidesættes efter forudsætningslæren, idet selskabet gør gældende at:

- det primært er som følge af afkast-forhold, at ydelserne er nedsat, og at klagerne har oplyst, at dette var deres forudsætning for valget.

Selskabet gør gældende, at Klager ikke har sandsynliggjort, at der foreligger urigtige eller bristede forudsætninger, idet selskabet gør gældende, at:

- det ikke var ukendt for Klager, at omvalget medførte, at de ikke længere havde ydelsesgaranti, og at ydelserne derfor kunne falde,

- skift af 'investeringsform' - som nævnt i omvalgsmaterialet - går på skiftet fra et garanteret produkt til et ugaranteret markedsrenteprodukt - ikke kun på afkastet

- det ikke var ukendt for Klager, at der forventedes længere levetider, som ville kunne få betydning for beregning af ydelserne i deres pensionsordning,

- det ikke var ukendt for Klager, at beregning af ydelserne følger det til enhver tid gældende beregningsgrundlag, og derfor kunne ændres, efter at garantien var bortfaldet,

- omvalg skete til et velkendt standardiseret pensionsprodukt

- klager er (tidligere) bankansat, som forudsættes at have særlig viden om finansielle produkter.

Selskabet finder ikke, at Klager har godtgjort, at netop forudsætningen om, at Klager ved omvalget overtog risikoen for levetiderne på tidpunktet for Pensionsvalg 2011 var væsentlig og bestemmende for Klager, idet selskabet gør gældende, at:

- omvalgsmaterialet for at fremstå forståeligt alene skal oplyse om væsentlige fordele og ulemper,

- at selskabet har omtalt alle væsentlige fordele og ulemper i informationsmaterialet, herunder fremgik det flere steder, at ydelsen efter omvalget var ugaranteret og kunne falde,

- levetidsrisikoen ikke var så væsentlig på daværende tidspunkt, at den burde være omtalt i omvalgsmaterialet,

- at omvalgsmaterialet var udarbejdet efter markedsstandard i 2011

- at Finanstilsynet i forbindelse med sin inspektion i 2011 ikke vurderede, at der ikke skulle gives information om levetidsrisikoen, uagtet at Finanstilsynet netop i samme periode havde stort fokus på det nye levetidsbenchmark,

- Finanstilsynet i forbindelse med sagen i 2014 ikke vurderede, at der skulle være givet information om levetidsrisikoen,

- selskabet på daværende tidspunkt vurderede, at overtagelsen af levetidsrisikoen ville kunne opvejes af det større investeringsafkast i markedsrente,

- selskabet finder det tværtimod sandsynligt, at klager ville have gennemført omvalget, selv om Klager havde været informeret yderligere om levetidsrisikoen, idet levetidsrisikoen i 2011 var af underordnet betydning i forhold til muligheden for et højere afkast.

Selskabet finder ikke, at Klager har sandsynliggjort, at selskabet vidste eller burde vide, at netop forudsætningen om, at Klager overtog levetidsrisikoen var væsentlig og bestemmende for klagernes valg, idet:

- ledelsen i selskabet ikke har skjult oplysninger for kunderne i forbindelse med omvalget

- det ikke i 2011 var kendt eller burde have været kendt for ledelsen i det daværende FSP Pension, at forudsætningen om, at Klager ved omvalget overtog risikoen for levetiderne på tidpunktet for Pensionsvalg 2011 var væsentlig for Klager,

- det ikke i 2011 var eller burde være kendt for ledelsen, at forudsætningen var så væsentlig, at Klager ikke ville gennemføre omvalget, hvis dette havde været klart for Klager,

Selskabet finder ikke, at det vil være rimeligt at lade selskabet bære risikoen for at der foreligger bristede forudsætninger, idet:

- Selskabet med den betalte kompensation endeligt og fuldstændigt har gjort op med alle krav i anledning af omvalget,

- det vil belaste selskabet - og dermed selskabets øvrige kunder - med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til kundernes evt. gevinst ved annullering, dersom klagernes omvalg erklæres ugyldigt,

- tilsidesættelse af Pensionsvalg 2011 ville indebære, at Klager retrospektivt er sluppet for investeringsrisikoen på et tidspunkt, hvor denne risiko er blevet realiseret med lave renteprognoser, hvilket vil være urimeligt overfor de øvrige kunder og i strid med almindelige regler om fortrydelsesret for markedsrente-produkter, jf. forsikringsaftalelovens § 97a og forarbejderne hertil.

Det er selskabets opfattelse, at klager har været fuldt orienteret om, at Pensionsvalg 2011 medførte, at Klagers tidligere ydelsesgaranti bortfaldt, og at Klagers ydelser kunne blive nedsat som følge heraf.

Allerede fordi selskabet har anvendt begrebet 'ydelsesgaranti', som dækker alle garantier på ydelsen, og ikke 'rentegaranti', som dækker selve afkastgarantien, burde det have været klart for klager, at der var andre forhold end afkastet, som kunne føre til nedsættelse af ydelsen.

Hertil kommer at produkter i markedsrente indebærer, at alle elementer er ugaranterede. Der er tale om et kendt, sædvanligt og gennemprøvet produkt, som har været udbudt som standardprodukt i danske pensionsordninger i hvert fald siden årtusindeskiftet. Klagerne er alle tidligere bankfolk og må derfor formodes at have et større kendskab til finansielle produkter, som fx markedsrenteprodukter, end mange af selskabets andre kunder.

Selskabet har tydeligt og gentagne steder i omvalgsmaterialet oplyst kunderne om, at deres ydelsesgaranti bortfaldt, og at ydelserne ville kunne falde som følge heraf. Selskabet finder det derfor dokumenteret, at klager i forbindelse med omvalget vidste, at konsekvensen af omvalg ville være, at:

- klager ikke længere har nogen ydelsesgaranti,

- pensionen kunne blive nedsat,

- klager selv bærer risikoen for tab og tilsvarende oppebærer gevinster ved højt afkast

Samtidig er produktet således sammensat, at det faktisk er afkastets størrelse i det enkelte år og det forventede afkast, som medfører, at pensionerne falder, fordi afkastet ikke er tilstrækkeligt til at dække de ugaranterede faktorer i beregningsgrundlaget.

Vi medgiver, at fokus i omvalgsmaterialet har været på risikoen ved afkastet, og at levetider ikke er udtrykkeligt omtalt. Baggrunden er, at der netop afkastet udgør langt den største risiko ved markedsrente, da ethvert tab reducerer depotet og dermed kan have meget vidtrækkende betydning for pensionsydelsen, mens de øvrige beregningsfaktorer i beregningsgrundet ikke reducerer depotet og derfor har langt mindre betydning.

AP Pension henleder opmærksomheden på, at klager med sit omvalg har frasagt sig ydelsesgarantien, og har dermed accepteret at overtage risikoen for fald i ydelse/prognose. Ud fra betragtningen om det mindre i det mere, må en accept af at overtage den væsentlig mere sårbare markedsrisiko, som rummer risiko for selve opsparingen kunne rumme accept af risikoen ved beregning efter det til enhver tid gældende og anmeldte beregningsgrundlag, herunder med anvendelse af forventede levetider, henset til at ændringer i disse forudsætninger ikke indebærer risiko for tab på selve depotet.

Selskabet mener dertil, at det må havde stået klart for Klager, at beregningsgrundlaget kunne blive ændret. Klager modtog i forbindelse med optagelse i selskabets et regulativ, som var vedtaget af generalforsamlingen. Gældende regulativer lå tilgængeligt på selskabets hjemmeside på omvalgstidspunktet, ligesom kunderne ved login på selskabets medlemsportal kunne se, hvilket regulativ, de var omfattet af.

Det for klager gældende regulativ forud for omvalget er tidligere fremsendt som bilag A. Det fremgår af § 10, at:

'Pensionernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.'

Det var derfor ikke ukendt for klager, at ydelser var beregnet ud fra et beregningsgrundlag. Det anmeldte beregningsgrundlag indeholder en lang række formler og forudsætninger, hvoraf levetidsforudsætninger blot er en af dem. Samtidig udtrykker formuleringen 'til enhver tid gældende' klart, at alle faktorer i beregningsgrundlaget kan ændres.

Da det ikke fremgår andre steder af aftalegrundlag eller omvalgsmaterialet, at der alene kan ske ændring af rentefaktoren, mener selskabet ikke, at klager med rimelighed kan godtgøre, at hun ikke vidste, at beregningsgrundlagt kunne ændres og føre til lave pensioner.

3. Kompensation

I forbindelse med Pensionsvalg 2011 modtog alle kunder, som valgte om en omvalgsbonus på 2 pct. Beslutningen om en fælles sats var blandt andet baseret på de solidariske fællesskabsprincipper som gjaldt for gennemsnitsrenteproduktet. Udover de 2 pct. i omvalgsbonus eftergav selskabet medlemmerne en skyggekonto på knap 1.4 mia. kr. svarende til 15 pct. af de omvalgte hensættelser. De hensættelser, der ud over omvalgsbonus på 2 pct., vedrørte levetider ved Pensionsvalg 2011 blev overført til egenkapitalen.

Selskabet gennemførte i august 2013 omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente for kunder i det tidligere AP Pension.

Samtidig modtog selskabet via Finanstilsynet henvendelser fra enkelte kunder i det tidligere FSP Pension, som var utilfredse med størrelsen af deres pensionsprognoser. Det blev i den forbindelse klart for selskabet, at ikke alle kunder under Pensionsvalg 2011 havde fået den fulde værdi af de garantier, der tilhørte kundegruppen for så vidt angår hensættelserne til levetidsrisikoen.

Selskabets bestyrelse besluttede derfor i december 2013, at hensætte et større beløb til kompensation ud over de 2 %, som blev givet kollektivt af FSP i 2011.

Selskabet var i efteråret 2013 og vinteren 2014 i tæt dialog med Finanstilsynet om metoderne for beregning af en sådan kompensation med henblik på at sikre, at en kompensationsmodel blev rimelig for alle kunder i selskabet. På grund af sagens principielle og bagudrette-

de karakter, blev sagen forelagt Det Finansielle Råd på et møde, hvor bl.a. også Forbrugerombudsmanden deltog.

Finanstilsynets afgørelse kom den 2. april 2014 (Bilag P). Det fremgår af afgørelsen, at:

'Finanstilsynet påtaler, at AP Pension, ved omvalg for medlemmer i den daværende Finanssektorens Pensionskasse i 2011, 2012 og 2013, undlod at udbetale de merhensættelser til forventet længere levetid, som gjaldt på tidspunktet for omvalget[...]'

'I den fremlagte model tages der udgangspunkt i en kollektiv beregning indenfor de relevante kontributionsgrupper. For de enkelte omvalg er der ved beregningen taget højde for:

- *allerede udbetalt omvalgsbonus*
- *i hvilket omfang værdien af skyggekontoen på tidspunktet for omvalg kan fradrages,*
- *finansiel risiko i forbindelse med gennemførsel af omvalgene,*
- *risikounderskud afholdt af egenkapitalen,*
- *selektionsrisiko."[...]*

Finanstilsynet har gennemgået principperne i AP Pensions model for kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013. [...]

Det er Finanstilsynets vurdering, at modellen fremlagt af AP Pension sikrer medlemmerne en rimelig behandling af medlemmerne i overensstemmelse med principperne anført herover.'

Finanstilsynet har ligesom AP Pension vurderet, at det ville:

'have været rimeligt, at forsikringstagerne medtog værdien af merhensættelserne til en længere levetid'.

Det fremgår af afgørelsen, at Finanstilsynet tillige har vurderet, om selskabet ved omvalget overholdt FiL § 43 om god skik. Finanstilsynet har i afgørelsen anført:

'Omvalgsmaterialet adresserede imidlertid ikke eksplicit, at medlemmet med et ja til at overgå fra et garanteret til et ugaranteret produkt, også opgav en garanti for, at ændrede levetidsforudsætninger ikke kan nedsætte den garanterede ydelse.'

Finanstilsynet har imidlertid ikke fundet anledning til at inddrage dette forhold i selve afgørelsen. Finanstilsynet mener således ikke, at det var i strid med god skik, at FSP Pension ikke oplyste kunderne om levetidsrisikoen i forbindelse med omvalget.

Selskabets model viste, hvilken samlet økonomisk kompensation, der ville havde stillet de enkelte omvalgte kunder rimeligt ved omvalget i 2011 ud fra de forhold, der var gældende og den viden, selskabet havde i 2011. Modellen tig udgangspunkt i de kollektive hensættelser, som tilknyttede sig til de forskellige kundegrupper (kontributionsgrupper). I tilfælde, hvor kundegruppen allrede havde fået en rimelig andel af levetidshensættelserne, var der ikke ret til yderligere kompensation. Modellen indebar, at flertallet af de kundegrupper, der deltog i omvalget i 2011, ansås for at være tilstrækkeligt kompenseret ud fra forholdene i 2011, og derfor ikke har ret til yderligere kompensation.

Kompensationsmodellen er drøftet med Finanstilsynet, der har fundet den rimelig, jf. afgørelsen. Kompensationen indebærer, at de i øvrigt tilstrækkelige hensættelser, der var foretaget i 2011 til afdækning af levetidsrisikoen, er udbetalt til klagerne. Derved er klagerne blevet fuldt

kompenseret for de i 2011 forventede levetidsmæssige konsekvenser af omvalget. Selskabet kan derfor ikke imødekomme yderligere krav i anledning af levetidsforlængelsen.

Klager tilhørte en kundegruppe, hvor værdien af levetidshensættelserne i 2011 ikke oversteg den i 2011 tildelte kompensation. Derfor har klager ikke modtaget yderligere kompensation.

Klager er på linje med alle andre kunder, der valgte om i 2011, blevet kompenseret for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, og som var udtryk for de i 2011 forventede forøgede levetider. Klager har som følge heraf ikke krav på yderligere kompensation.

4. Regulering af pension
Den gennemførte regulering er sket i henhold til selskabets beregningsgrundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.

Selskabet mener ikke, at der er grundlag for i øvrigt, at imødekomme klagers påstand om, at Klagers pensionsydelse ikke nedsættes på grund af ændret levetidsberegning.

Selskabet er hverken forpligtet eller -berettiget til at anvende andre beregningselementerherunder levetidsgrundlag - ved beregning af Klagers dækninger, end den/de levetidsforudsætninger, som selskabet har anmeldt til Finanstilsynet iht. Lov om Finansiel virksomhed §§ 20 og 21.

Det er selskabets opfattelse, at en sådan tilbageførsel ikke vil være lovlig efter reglerne i Lov om finansiel virksomhed.

Den 9. december 2010 præsenterede Finanstilsynet som noget helt nyt en levetidsmodel (benchmarkmodel) med krav om at selskaberne skulle indsende redegørelse herom den 1. juli 2011. Før 2011 var reglerne for fastsættelse af forventede levetider alene overordnet beskrevet i Lov om finansiel virksomhed, § 21, hvoraf fremgik, at:

*'De efter § 20, stk. 1, nr. 1-5, anmeldte forhold skal være **betryggende og rimelige** over for den enkelte forsikringstager og andre berettigede efter forsikringsaftalerne.'*

Og videre:

*'De beregningselementer (rentesatser, omkostningssatser og statistiske beregningselementer), der lægges til grund ved beregning af forsikringspræmier, tilbagekøbsværdier og fripolicer, skal vælges **med forsigtighed**.'*

Bekendtgørelse om finansielle rapporter, hvor § 66, stk. 4 havde følgende ordlyd om levetider på tidspunktet for Pensionsvalg 2011:

*'Ved opgørelse af posterne i stk. 1-3 anvendes .....de **bedst mulige skøn** over de involverede forsikringsrisici, herunder dødelighed og invaliditetshyppighed m.v.'*

Som det vil fremgå, var det op til selskabets vurdering, at fastsætte forventede levetider. Med levetidsmodellen gjorde Finanstilsynet reglerne langt mere konkrete og kvantitative. Finanstilsynet offentliggjorde imidlertid ikke på daværende tidspunkt specifikationer af statistiske test, og derfor kunne selskabet ikke implementere benchmarkmodellen på dette tidspunkt, og kendte derfor heller ikke konsekvenserne heraf.

Disse forhold kunne ikke forudses af selskabet, men selskabet har desuagtet været forpligtet til at følge Finanstilsynets benchmark for levetider, hvilket har ført til længere forventede levetider.

Den 21. december 2010 anmeldte selskabet nyt teknisk grundlag, hvor levetider til opgørelse af hensættelser angives til 'G82 + aldersforskydning på 5 år.' Således var der hensat tilstrækkeligt til den i 2011 forventede levetidsforlængelse. Efterfølgende har Finanstilsynet hævet forventninger til levetider markant, hvilket er udmøntet i selskabets beregningsgrundlag. Samtidig er renten i samfundet faldet til hidtil uset niveau med bl.a. negative renter på indlån i pengeinstitutter, hvilket også får betydning for selskabets vurdering af et forsigtig beregnet fremtidigt forventet afkast. Som følge heraf skal Klagers opsparing forventeligt strækkes over en længere perioder, da det forventede afkast ikke forventes at kunne dække de nye forventede levetider."

Klageren har i brev af 11/5 2015 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"**Situationen p.t.** er den, at min ordning er 'faldet ud af AP's system' i forbindelse med deres konvertering (formentlig i november 2014).

Derfor har jeg ikke modtaget information om min ordning i november 2014, som mine tidligere kolleger har.

Den 23.01.2015 modtog jeg et brev fra AP, hvor de oplyste, at de havde opnået høje afkast og at jeg kunne gå ind på deres hjemmeside under 'min pension' og se størrelsen af disse afkast.

Under min pension stod der 'Kunden findes ikke …' (jeg husker ikke hvad der ellers stod). Jeg ringede derfor til AP for at få oplyst afkastet på min ordning. Det kunne de desværre ikke se, men lovede at vende tilbage. Da jeg den 27.02.2015 rykkede for opgørelsen, fik jeg oplyst, at mit afkast udgjorde ca. … kr. og at min saldo herefter udgjorde ca. … kr., idet der var trukket pal skat. Desuden at jeg **inden længe** ville få en depotoversigt, så jeg kunne se de nøjagtige beløb. Jeg har **endnu ikke modtaget** den lovede depotoversigt.

Jeg har herefter fået et brev fra AP, dateret 20.03.2015, hvor de oplyser, at min månedlige pensionsydelse vil blive **nedsat med 5% pr. 01.06.2015**. Der er **ingen** oplysninger om **forventede fremtidige nedsættelser**, hvilket **mine tidligere kolleger har fået**. Se brevet vedlagt.

Dette er altså udgangspunktet for mine efterfølgende kommentarer.

1.
AP mener, at min sag bør afgøres som AKF 85.178 og 84.184. Det må jeg **på det kraftigste afvise, idet det absolut primære i min sag drejer sig om, at FSP i forbindelse med omvalg 2011 har undladt at oplyse, at risikoen for ændrede levetider ved et omvalg til Markedsrente ville overgå fra AP til mig.**

I de to nævnte sager indgår spørgsmålet om levetider slet ikke. Der er intet nævnt om levetider!

2.
AP skriver, at det primært er på grund af afkast-forhold, at ydelserne nedsættes.

Det vil være særdeles relevant at få nogle tal på bordet, så det tydeligt fremgår hvor stor en del af nedsættelserne der skyldes afkast-forhold og hvor stor en del der skyldes ændret levetid, med udgangspunkt i og oplysning om:

- hvad min ordning har givet i **afkast fra** medio 2011 **til** ultimo 2014
- hvilken **levetid** der blev anvendt for min ordning medio 2011
- hvilke **ændringer** der har været i den anvendte **levetid** fra medio 2011 til ultimo 2014, herunder **forskellen på levetider hos FSP og AP ved fusionen** (evt. fra ultimo 2010)
- hvilken **levetid** der anvendes fra primo 2015 og **fremover**
- hvilket **afkast** der forventes fra primo 2015 og **fremover**

AP oplyser jo, at der var foretaget tilstrækkelige hensættelser til levetidsrisikoen i 2011. Desuden har jeg jo betalt kursværn, så det må være et solidt udgangspunkt.

Med hensyn til **hvilken levetid** der gælder for mig, har jeg fået **2 forskellige oplysninger:**

I forbindelse med min overgang til pension den 01.07.2014 fik jeg fra AP brev dateret 7. maj (AP's bilag E). Jeg spurgte AP hvilken levetid de havde anvendt i beregningen og fik oplyst: **'Levealder på 16,4 år - gældende for en 63 årig kvinde.'** Se vedlagte mail fra AP af 28.05.2014.

I mit brev til AP af 23.07.2014 (bilag vedlagt min klage af 22.10.2014) spurgte jeg vedr. min udbetaling: (1. punkt nederst på side 1): Hvilken levetid er anvendt/Hvilken levetid ville FSP have anvendt. AP svarer ved brev af 29.08.2014 (på side 1. nederste halvdel) (bilag vedlagt min klage af 22.10.2014): **'Den anvendte levetidsalder er på 17 år for en 65 årig kvinde. Der er ikke ændret på levetidsalderen på denne udbetaling (i forhold til FSP tiden), men ....'.**

Også derfor er det relevant at få nogle tal på bordet.

Det er rigtigt, at vi skiftede investeringsform fra garanteret **rente** til ugaranteret **rente** (markedsrente) og at ydelserne **på den baggrund** kunne falde eller stige.

Der var **INTET** oplyst om levetider i omvalgsmaterialet, hvor der alene var fokus på afkastet, **hvilket AP jo også erkender.** Det var absolut **ukendt for mig, at levetider kunne få betydning for beregning af pensionsydelserne og at der forventedes længere levetider, MEN hvis ledelsen i omvalgsmaterialet havde oplyst, at levetidsrisikoen ved et omvalg blev flyttet fra FSP til mig, ville jeg have haft mulighed for at undersøge hvad det kunne betyde samt at drøfte det med mine kolleger og venner.**

Det var **absolut ukendt for mig, at beregning af ydelserne følger det til enhver tid gældende beregningsgrundlag, og derfor kunne ændres,** efter omvalg til markedsrente.

AP skriver, at der er tale om et velkendt standardiseret pensionsprodukt.
Jeg vidste ikke at Markedsrente var et velkendt standardiseret produkt. **Jeg regnede med at Markedsrente var den måde hvorpå min pensionsordning blev forrentet.**
Jeg ved ikke hvem produktet er velkendt for - måske nogle medarbejdere i pensionskasser, men i hvert fald ikke alle. Jeg har flere gange været i telefonisk kontakt med såvel FSP som AP, hvor jeg har fået modstridende svar på mine spørgsmål og er blevet stillet om flere gange før nogen turde udtale sig, eller at en medarbejder ville ringe tilbage, fordi den jeg talte med ikke havde kendskab nok til det, åbenbart standardiserede produkt. I øvrigt har jeg ven-

tet i månedsvis (siden hhv. 29.08.14 og 23.01.15) på depotoversigter, så helt enkelt er det ikke.

Det er **rigtigt,** at jeg er **tidligere bankansat.** I den tid jeg har arbejdet i banken har vi **intet haft at gøre med så komplicerede produkter** som disse. **Jeg havde ved omvalget absolut ikke særlig viden om finansielle produkter i pensionskasser.**

I forbindelse med omvalget blev vi **SLET IKKE informeret om levetidsrisikoen og at den ved omvalg til Markedsrente ville blive flyttet fra FSP til det enkelte medlem. Hvis vi var blevet informeret om det, ville vi HELT sikkert have snakket meget om det i banken og undersøgt/overvejet hvad det kunne betyde. Omvalg 2011 var genstand for rigtig mange drøftelser og mange bankfolk er jo forsigtige mennesker - jeg er i hvert fald! For mig var det en meget stor beslutning at vælge om til Markedsrente i 2011.**

Der er INGEN tvivl om, at jeg ville have undladt at vælge om til Markedsrente i 2011, hvis jeg havde fået oplysning om at levetidsrisikoen ville blive flyttet fra FSP til mig ved omvalg til Markedsrente. Den manglende oplysning var absolut væsentlig og bestemmende for mig.

Det undrer mig, at omvalgsmaterialet var efter **markedsstandard i 2011.** Hvilke andre pensionskasser har udsendt lignende omvalgsmateriale i 2011, uden oplysning om levetidsrisikoen? Jeg har ikke hørt om nogen.

AP skriver at **'Finanstilsynet i forbindelse med sin inspektion i 2011 ikke vurderede, at der ikke skulle gives information om levetidsrisikoen …'**

Hvorfor har FSP så ikke givet information om levetidsrisikoen ?

AP oplyser, at **Finanstilsynet havde stort fokus på levetidsrisikoen i 2011.** Det må ledelsen i FSP/AP derfor, som seriøse pensionsselskaber, have haft kendskab til! Jeg anser det så **absolut for en bristet forudsætning, at FSP, på samme tidspunkt,** i omvalgsmaterialet, **har undladt** informationen om, at levetidsrisikoen ville blive flyttet fra FSP til det enkelte medlem.

Om det er **Finanstilsynets ansvar,** fordi de i deres afgørelse af 2. april 2014 konkluderer, at der ikke var blevet informeret om levetidsrisikoen, - **uden** at tilsynet tog stilling til konsekvenserne i den anledning (hvilket i øvrigt er besynderligt) -, eller om det er **FSP/ AP's ansvar** at de undlod at give information om levetidsrisikoen og det fuldstændig urimelige, at flytte levetidsrisikoen fra FSP til den enkelte forsikringstager, skal jeg ikke tage stilling til. **MEN det er fuldstændig urimeligt at flytte levetidsrisikoen til den enkelte forsikringstager, når der ikke er informeret om det inden omvalget i 2011.**

For mig **betyder** det temmelig meget, hvis min pensionsudbetaling bliver reduceret. Jeg har som nævnt ikke fået oplysninger om størrelsen af den forventede reduktion, men har jo hørt om tidligere kolleger, som er blevet varslet en reduktion på op til 30%.

En reduktion på f.eks. 30% ville for mig have følgende konsekvens:

Min månedlige udbetaling udfør p.t.	26.300 kr.
30% reduktion udgør pr. måned	7.890 kr.
Svarende til en **årlig reduktion på**	**94.680 kr. !!!**

Det er rigtig mange penge for en tidligere almindelig lønmodtager - nu pensionist!

Hvis jeg skal undvære det beløb, vil jeg blive **betydeligt ringere stillet,** end jeg blev stillet i udsigt, da jeg fik regnet på min pensionsordning og indgik aftale med banken om, hvornår jeg ville stoppe med at arbejde. Det er absolut **bristede forudsætninger.**

Det **undrer mig** i grunden, at den reduktion på 5%, som jeg fik meddelelse om fra AP i vedlagte brev af 20.03.2015, omfatter både min **ratepension, den 10-årige udbetaling og den livsvarige del.** Regner AP med reduktion i alle 3 ordninger for levetidsrisiko og afkast? Eller er der reelt tale om en endnu større reduktionsprocent?

Jeg mener, at FSP/AP har **skjult** den **meget væsentlige** oplysning om at levetidsrisikoen, ved et omvalg til Markedsrente, blev flyttet fra AP til mig. Hvis jeg havde haft kendskab til det, ville jeg, som tidligere nævnt, IKKE have valgt om til Markedsrente.

'Set i bakspejlet' bærer det **omfattende omvalgsmateriale** præg af, at det var **meget vigtigt for ledelsen, at flest mulige ville vælge om. Ledelsen må absolut have vidst,** at det var en så **væsentlig forudsætning,** at der ville være **rigtig mange, som ikke ville have valgt om, hvis** de havde haft kendskab til, at **levetidsrisikoen ville overgå fra FSP til det enkelte medlem.**

Det er **selvfølgelig rimeligt at det er AP, der skal betale for de bristede forudsætninger,** da det er **FSP/AP der har undladt** at informere om det **særdeles væsentlige - levetidsrisikoen!**

Desuden skriver Finanstilsynet i deres afgørelse af 2. april 2014 at – 'hensynet til sikring af selskabets solvens kan ikke lovliggøre en handlemåde, som er urimelig overfor de enkelte forsikringstagere', hvilket bekræfter at det er AP, der skal bære risikoen for de bristede forudsætninger.

Det kan ikke være de enkelte forsikringstagere, der skal betale for FSP/AP' s fejl!

Jeg er fuldstændig uenig i, *at AP med den betalte* ***kompensation*** *endeligt og fuldstændigt har gjort op med alle krav i anledning af omvalget!*

De har hverken gjort op med krav vedr. levetidsrisikoen eller kompensationen.

Jeg har ikke fået nogen kompensation!

Jeg har heller ikke fået forklaring på hvordan kompensationen fordeles!

Jeg ved, at nogle af mine tidligere kolleger, som i en periode har været ***deltidsansat*** *og som senere igen blev fuldtidsansat, har fået store* ***kompensationer - omkring 500.000 kr.*** *Det er muligvis rimeligt, at de har fået kompensation, men fuldstændig urimeligt, at mange andre ikke har fået det. Har de fået kompensation fordi de i en periode har indbetalt mindre til deres ordning?*
Disse kolleger har været på nogenlunde samme løntrin som jeg har og aldersmæssigt er der ikke den store forskel.

Jeg har altid været ***fuldtidsansat*** *og mine indbetalinger har over hele perioden været stigende,* ***men jeg får ingen kompensation.***

Det er da fuldstændig urimeligt!

Hvis AP havde gjort op med alle krav i anledning af omvalget, havde AP vel ikke varslet så ***enorme reduktioner i pensionsudbetalingerne.***

AP skriver jo om ***høje afkast*** *og så vidt jeg husker er det ikke kun i år de har skrevet om det.*

Jeg klager ikke for at slippe for **investeringsrisikoen,** men fordi det er fuldstændig urimeligt at flytte levetidsrisikoen fra FSP/AP til mig, når levetidsrisikoen ikke engang er nævnt i omvalgsmaterialet.

AP skriver, at begrebet ydelsesgaranti dækker alle garantier på ydelsen. Det **står ingen steder i omvalgsmaterialet. Tværtimod** står der **f.eks.** i brevet fra FSP af april 2011:

'**På vedlagte faktaark har vi skrevet alt det du skal vide …'**

På faktaarket er overskriften:

'Alt det om pensionsvalget du skal vide'

Under overskriften: **'Et afgørende, men enkelt pensionsvalg'** står der **'Valget gælder kun din opsparing'** og længere nede i afsnittet **'Det er kun investeringsformen for din opsparing, som nu ændres til markedsvilkår, hvor der ikke er ydelsesgaranti'.**

I afkrydsnings- og underskriftsfeltet, på side 3 står der **'Du skal kun vælge investeringsform. Du beholder altså dine øvrige pensionsforhold og dækninger.'**

Det betyder, at det **afkast man får af sin opsparing medfører, at ydelsen ændrer sig på grund af afkastets størrelse. Intet andet ændres!**

Omvalgsmaterialet omhandlede alene spørgsmålene omkring afkast og omkostninger samt bestyrelsens anbefaling om at skifte til Markedsrente!

AP skriver at produkter i markedsrente indebærer, at alle elementer er ugaranterede. Vores **risikodækninger var fortsat garanterede,** så der er altså **IKKE tale om et standardprodukt!**

Jeg er **tidligere bankansat,** men havde ved omvalget **ikke kendskab til disse virkelig komplicerede pensionsprodukter.**

Er selskabets **andre kunder** blevet udsat for det samme som vi er?

Idet jeg **henviser til mine kommentarer i dette brev samt tidligere korrespondance, er jeg IKKE enig i AP's påstand om, at de har dokumenteret min viden i forbindelse med mit omvalg i 2011 samt konsekvensen heraf. Tværtimod!**

Nederst på side 4 skriver AP, at 'afkastet udgør langt den største risiko' mv..... Desuden 1. afsnit på side 5 om risiko for opsparingen, levetider og depot. Det **forstår jeg ikke,** men nogle tal, oplysninger og forklaringer, som jeg startede med at foreslå under **pkt. 2,** ville måske hjælpe på forståelsen.

Det der er skrevet om **regulativet** kunne man 'i farten' godt læse, som om de **formler og forudsætninger,** der åbenbart indgår i beregningsgrundlaget, fremgår af regulativet, men det er jo **ikke** tilfældet. **Heller ikke levetid** er nævnt i regulativet.

De elementer, der indgår i beregningsgrundlaget (går ud fra at det er det samme som det tekniske grundlag), herunder levetidsforudsætninger, som er anmeldt til Finanstilsynet, har vi 'almindelige mennesker' vel ikke normalt adgang til?

I øvrigt er der ikke henvist til regulativet i omvalgsmaterialet og heller ikke til beregningsgrundlaget / det tekniske grundlag og at det kan ændres.

Jeg havde ved omvalget intet kendskab til at der var et beregningsgrundlag og at det kunne ændres, fordi jeg overgik til markedsrente.

Hvis jeg skulle have haft kendskab til det, **burde** det have været oplyst i det **meget omfattende omvalgsmateriale.**

3.
Se mine kommentarer om kompensation under 2. *samt i allerede indsendt materiale …*

Herudover:
AP skriver i 1. afsnit: *De hensættelser, der ud over omvalgsbonus på 2 pct., vedrørte levetider ved Pensionsvalg 2011* ***blev overført til egenkapitalen.***

Hvor stort var dette beløb?
Hvor stort et beløb blev hensat i december 2013?

*AP skriver: '****Selskabets model*** *viste, hvilken økonomisk kompensation, der ville have stillet de enkelte omvalgte kunder rimeligt ved omvalget i 2011..... '*

Hvorfor er resultatet hemmeligt?
Hvilke parametre indgår i modellen?
Hvilken kundegruppe / kontributionsgruppe tilhørte /tilhører jeg og hvilke parametre indgår i den?

Jeg mangler fortsat dokumentation for, at jeg har fået min retmæssige del af kompensationen!

Det er fuldstændig urimeligt!

Hvordan kan der, på så kort tid, være tale om så enormt store reduktioner i pensionsudbetalingerne, hvis de tilstrækkelige hensættelser til levetidsrisikoen er udbetalt til de enkelte medlemmer?

4.
Det er en **kendsgerning,** at FSP/AP **undlod** at informere om, at levetidsrisikoen ved et omvalg til Markedsrente i 2011 overgik fra selskabet til mig, **hvilket AP da også nu erkender.**

Finanstilsynet havde stort focus på levetidsrisikoen i 2011, oplyser AP. Allerede den **9.12.2010** præsenterede Finanstilsynet en levetidsmodel, med krav om at selskaberne skulle indsende en redegørelse den **01.07.2011.**

Der **må altså også have været stort focus** på levetidsrisikoen, **netop på det** tidspunkt, hos ledelsen i **FSP/AP.**

Det ekstra omvalgsmateriale, som vi modtog, er dateret den **14.06.2011.** Heller ikke i dette materiale er levetidsrisikoen så meget som nævnt. **I det mindste kunne de have gjort opmærksom på levetidsrisikoen!**

AP skriver at de ikke har **skjult** oplysninger for kunderne i forbindelse med omvalget. Det mener jeg de har og under alle omstændigheder er der tale om **bristede forudsætninger.**

AP skriver at det **ikke vil være lovligt, at min pensionsydelse ikke nedsættes på grund af ændret levetidsberegning.**

FSP/AP har begået en fejl. Det er vel lovligt at rette op på den! Hvordan det rent teknisk kan gøres ved jeg ikke, men der må kunne indbetales et beløb som kompensation for den bristede forudsætning, så beregningsgrundlaget herefter passer.

Alternativt, hvis ikke jeg får medhold i, at min pensionsydelse ikke nedsættes på grund af ændret levetidsberegning, **- At mit omvalg til Markedsrente i 2011 annulleres og at min ordning tilbageføres til Gennemsnitsrente med ydelsesgaranti som om omvalg ikke havde fundet sted.**

AP's bilag L og M
I forbindelse med sagen har jeg set på AP's bilag L og M.

Jeg fik den 01.12.2011 udbetalt min **alderssum.**

Den 24.04.2013 blev der på min pensionsordning trukket 28.982,05 kr.

Jeg spurgte AP hvad det beløb var og fik det svar, at alderssummen var blevet udbetalt i gennemsnitsrentemiljøet, men burde være udbetalt fra markedsrente. Derfor skulle jeg betale forskellen. Se vedlagte mail fra AP af 04.07.2014 , evt. mit brev af 15.09.2014 og AP's brev af 10.10.2014, nederst på side 2 (de 2 sidstnævnte bilag var vedlagt min klage af 22.10.2014)

Af bilag L, side 2 fremgår, at **medlemmernes risikodækning forbliver på uændret grundlag.** Af bilag M, side 3. 2. sidste afsnit fremgår at **alderssummen er fripolice, på det garanterede grundlag.**

Det må være en fejl at 28.982,05 kr. er trukket på min konto.

I øvrigt
For så vidt angår sidstnævnte punkt samt sagen i øvrigt:

Ifølge **'Finanstilsynets redegørelse af pensionsbestand'** af 10. maj 2012 fremgår: **'Overdragelsen af pensionsbestanden medfører ingen forringelser i pensionsvilkårene, herunder pensionsydelser'**. Se vedlagt Finanstilsynets redegørelse af pensionsbestand.

Jeg synes ikke vi har oplevet andet end forringelser siden fusionen!

Jeg er fortsat medlem af Foreningen FSP-medlem i AP pension, repræsenteret ved … og …, og tilslutter mig tillige deres argumentation og kommentarer."

Selskabet har i brev af 2/6 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Regulering:
Klager beskriver, at det vil have væsentlig betydning for Klager, *hvis* Klager får reduceret sin pensionsydelse med 30 pct. I samme forbindelse oplyser Klager, at AP Pension ikke har oplyst hende om forventede fremtidige reguleringer af pensionsydelsen. Alle kunder, der skal reguleres i 2015 er informeret herom ligesom kunder, der forventes reguleret i fremtiden er informeret om den forventede samlede regulering. Årsagen til, at Klager ikke er informeret om en forventet regulering skyldes, at AP Pension ikke forventer yderligere regulering.

AP Pension finder det ikke relevant at kommentere eller forholde sig til det af Klager opstillede teoretiske eksempel, hvor pensionsydelsen skulle reguleres med 30 pct.

Oplysninger på min pension
Klager gør opmærksom på, at hun ikke kan logge korrekt ind på AP Pensions portal 'min pension'. Vi har undersøgt forholdet og har konstateret, at Klager ved en fejl ikke kan logge korrekt ind på portalen. Vi har anmodet vores it-afdeling om at løse problemet, hvorfor Klager snarest har mulighed for at logge ind på portalen igen. Vi beklager den ulejlighed dette har påført Klager."

Parterne har fremsendt yderligere kommentarer i breve til nævnet.

Af FSP Pensions brev til klageren vedrørende omvalg fra april 2011 fremgår bl.a.:

"**Pensionsvalg 2011 - tag stilling nu**
Det er afgørende for dig, at du tager stilling til, hvordan vi skal forvalte din pension i fremtiden. Derfor tilbyder vi Pensionsvalg 2011. Årsagen til valget er kort fortalt, at tiden er ved at løbe fra din traditionelle pension med gennemsnitsrente. Nye EU-regler om større sikkerhed vil gøre det sværere at forhøje din pension hvert år. Det kan medlemmerne, herunder pensionisterne i FSP, ikke være tjent med.

Bestyrelsen anbefaler, at du skifter investeringsform
FSP's bestyrelse, som består af FSP-medlemmer, anbefaler derfor som udgangspunkt også pensionister at skifte investeringsform til markedsvilkår. Vi anbefaler dog, at du vælger lav risiko, da et negativt afkast kan nedsætte din årlige alderspension.

Vi har vedlagt en brochure, der i populær form forklarer bestyrelsens anbefaling. Du kan læse, hvorfor det er vigtigt, at du tager stilling, og hvad pensionsvalget betyder for dig.

Alt det du skal vide
På det vedlagte faktaark har vi skrevet alt det, du skal vide."

Af det vedlagte faktaark fremgår bl.a.:

"**Alt det du skal vide om Pensionsvalget**
…
Et afgørende, men enkelt pensionsvalg
…

Det er kun investeringsformen for din pension, som nu ændres til markedsvilkår, hvor der ikke er ydelsesgaranti.
…
investeringsrisiko
På markedsvilkår er der ingen forudsat grundlagsrente og ingen garanti for en given pensionsydelse. I gennemsnitsrentemiljøet sker der en udjævning af afkastet, mens du på markedsvilkår overtager risikoen for udsving og derved får det direkte afkast i de gode år, såvel som i de dårlige år. Du bestemmer selv, hvilken risiko der passer til dit temperament og investeringshorisont…"

I den vedlagte omvalgsbrochure fremgik det bl.a.:

"**Tiden løber fra din pension**
Efter 2001 er der løbende indført lovkrav, som gør det svært at øge din pension godt nok. Derfor har alle nye medlemmer siden 2007 fået en markedsrentepension, og derfor gennemførte vi et pensionsvalg i 2009. Siden 2009 er lovkravene blevet skærpet igen, og de vil blive yderligere skærpet i 2013, hvor nye EU-krav - Solvens II - træder i kraft (se tidslinjen ovenfor)
…

Her kan du se, hvad lovkravene betyder for din pension sammenlignet med pensioner, som investeres på markedsrente:

	Investering på markedsrente	Din nuværende pension
Garantier	Ingen udgifter til garanti	Betaling for ydelsesgaranti
Administrationsudgifter	Lave administrative udgifter på 0,2-0,3 % p.a.	Større administrative udgifter (Solvens II)
Investeringsrisici	Større, men valgmulighed mellem risikoprofiler	Begrænsede. Afkast udjævnes over årene

…
Skift investeringsform og slip bindingerne
…
Uden ydelsesgarantien hæfter du selv for et eventuelt tab, men får bedre investeringsmuligheder. Erfaringen viser, at *der* over tid er et positivt afkast på markedsrente og dermed en større pension. Vi kan blot ikke garantere *dig,* at det vil blive sådan. Men vi kan henvise til, at der historisk set har været større afkast på markedsrente end gennemsnitsrente. Og alt tyder på, at den forskel bliver mere udtalt fremover på grund af de skærpede lovkrav til din nuværende pension.

Hvis der er negativt afkast, kan det nedsætte din årlige alderspension, mens dine risikodækninger - f.eks. ægtefællepensionen - Ikke ændres. Læs mere om dette på www.fsp.dk/pensionsvalg2011.
…
Du opfordres til at overveje dit pensionsvalg omhyggeligt, herunder konsekvenserne ved at fastholde eller ændre din investeringsform og ydelsesgaranti. Vi henviser til www.fsp.dk/pensionsvalg2011, hvor vi har samlet en stor del af det informationsmateriale, som er baggrunden for denne brochures anbefalinger. Her finder du også vores seneste nyhedsbrev, hvor vi har samlet de oplysninger, som vi anser som helt centrale for dit pensionsvalg. Vi opfordrer dig også til at søge information andre steder, f.eks. på Finanstilsynets hjemmeside.
…
Få mere at vide om Pensionsvalget

Oplysningerne i denne brochure er udtryk for FSP's og FSP's bestyrelses holdninger og anbefalinger, som er truffet på baggrund af omfattende Informationsmateriale fra FSP, andre virksomheder og relevante myndigheder.

Det er værd at minde om, at historiske afkast selvsagt aldrig er nogen garanti for, hvordan fremtidige afkast udvikler sig. Derfor opfordrer vi dig til at sætte dig grundigt ind I konsekvenserne ved at fastholde eller ændre din investeringsform."

Under rubrikken "Spørgsmål og svar" fremgik det på FSP's hjemmeside under omvalget bl.a.:

" **Om pensionsvalget**

…

Hvad er forskellen på gennemsnitsrente og markedsrente?

I gennemsnitsrentemiljøet indgår medlemmernes pensionsopsparinger (depoter) i en fælleskasse. I gode investeringsår lægges en del af afkastet til side til år med lavt eller negativt afkast.

I markedsrentemiljøet tilskrives afkast, såvel gevinster som tab direkte til din opsparing.
Derfor kan størrelsen af din pensionsopsparing svinge.
FSP Pension forventer, at investeringer i markedsrente over tid vil give større afkast end investeringer i gennemsnitsrente.

…

Hvad anbefaler FSP's bestyrelse?

Bestyrelsen i FSP Pension anbefaler dig at vælge om til markedsrente.

Det gør bestyrelsen, fordi det er dens klare overbevisning, at FSP's medlemmer fremover ikke kan være tjent med en pension i gennemsnitsrente, fordi den sandsynligvis vil give et lille afkast, som risikerer at blive udhulet af inflation og dermed blive mindre værd.

…

Hvorfor får jeg ikke individuelle beregninger?

Dine risikodækninger er helt uændrede. Samme ydelse, samme vilkår. Din opsparing flyttes i markedsrente, og din garanterede ydelse bortfalder dermed.

Vi har af tekniske og ressourcemæssige årsager fravalgt individuelle beregninger, da de prognoser, vi kunne vise, ville være stort set identiske med dem på din Pensionsoversigt eller dem, som du kan finde på Medlemsportalen eller i Pensionsinfo."

Af brev fra FSP's bestyrelse til medlemmerne af 14/6 2011 fremgår bl.a.:

"FSP Pensionsvalg 2011

…

Finanstilsynet er for tiden på god skik-inspektion i flere pensionskasser, herunder FSP Pension. Tilsynet har i den forbindelse tilkendegivet, at det udsendte omvalgsmateriale efter Finanstilsynets vurdering ikke fremstår tilstrækkeligt afbalanceret i sin beskrivelse af fordele og ulemper forbundet med et omvalg fra et gennemsnitsrenteprodukt til et markedsrenteprodukt. Finanstilsynet har derfor bedt om, at FSP udarbejder supplerende materiale med fokus på beskrivelse af produkter - dvs. gennemsnitsrente og markedsrente - og risikoprofiler - dvs. FSP Vælger, Lav, Mellem og Høj Risiko samt de tilhørende beregningseksempler.

Vi har imødekommet Finanstilsynets anmodning i vedlagte materiale, som supplerer og skal læses sammen med det i april måned udsendte brev og brochure om pensionsvalg 2011 samt den øvrige information til medlemmerne, herunder på FSP's hjemmeside (hvor du også kan finde brochuren om FSP Pensionsvalg 2011).

FSP Pension skal på baggrund af Finanstilsynets tilkendegivelse opfordre alle medlemmer til at gennemgå det samlede materiale med henblik på fornyet stillingtagen til det trufne pensionsvalg 2011.

Såfremt dine overvejelser giver anledning til, at du fortryder dit skifte af investeringsform til markedsrente og/eller dit valg af risikoprofil i markedsrente, skal dette meddeles skriftligt på nedenstående blanket til FSP Pension senest torsdag den 30. juni 2011 …"

Af supplementsbrochuren, der blev fremsendt til medlemmerne den 14/6 2011, fremgår bl.a.:

"**Hvad er markedsrentepension?**

Supplement til brochuren side 4-6.

FSP har siden 2007 optaget alle nye medlemmer på pensioner I markedsrente (FSP Markedsrente). Med en pension i markedsrente følger afkastet markedet og tilskrives direkte pensionsopsparingen. Til forskel fra en pension i gennemsnitsrente, så kan kontorenten gå både op og ned i markedsrente.
…
Opsparing til markedsrente sker uden garantier, og der vil derfor komme år, hvor afkastet bliver negativt.
…
Fordele ved markedsrentepension
Hvis man kan acceptere at løbe en investeringsrisiko, som man selv er med til at fastsætte gennem valg af risikoprofil, kan man undgå udgifter til ydelsesgaranti og finansielle afdækninger og samtidig få mulighed for at investere mere langsigtet med et afkast, som forventes at være højere end i gennemsnitsrente.

I markedsrente er man ikke begrænset af de samme investeringsregler som i gennemsnitsrente. Erfaringen over de seneste syv år, som fremgår af grafen nedenfor, viser, at selvom afkastet fra år til år varierer mere i markedsrente, er der målt over perioden opnået et faktisk afkast, som ligger over rentetilskrivningen I gennemsnitsrente. Man skal imidlertid være opmærksom på, at historiske afkast ikke er nogen garanti for fremtidige afkast.

Ulemper ved markedsrentepension
I modsætning til en pension i gennemsnitsrente så følger en markedsrentepension udviklingen på markedet, hvilket gør pensionen mindre forudsigelig. Det betyder, at man selv må bære eventuelle tab, hvis markedet går ned. Med en pension i markedsrente er der altså Ingen ydelsesgaranti på pensionsudbetalingen.

Særligt i de første år på markedsrente er risikoen for negativt afkast størst, som det fremgår af nedenstående graf, som tager udgangspunkt i et årligt forventet afkast på 5,5 % og en årlig standardafvigelse på 7 % og forudsætter desuden, at afkastene er normalfordelte.
…

Investeringshorisonten, herunder alder, er derfor vigtig I markedsrente. FSP tilbyder derfor også valg mellem tre risikoprofiler: Lav, Mellem og Høj Risiko (læs om de enkelte risikoprofiler i særskilt dokument).

Pensionister og andre medlemmer med en forsigtig risikoprofil anbefales at placere deres pensionsopsparing i Lav Risiko, hvor udsvingene i afkastet fra år til år må forventes at være mindst, og hvor risikoen for negativt afkast er lavest."

Af Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014 fremgår bl.a.:

"**Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014. Sagen har været forelagt Det Finansielle Råd**.

1. Afgørelse
Finanstilsynet påtaler, at AP Pension, ved omvalg for medlemmer i den daværende Finanssektorens Pensionskasse i 2011, 2012 og 2013, undlod at udbetale de merhensættelser til forventet længere levetid, som gjaldt på tidspunktet for omvalget.

Finanstilsynet påbyder samtidig AP Pension at udsende informationsmateriale til alle omvalgte medlemmer fra den daværende Finanssektorens Pensionskasse. Materialet skal beskrive baggrunden for, at AP Pension har besluttet at give kompensation og skal informere de berørte medlemmer om at de vil modtage en kompensation. Informationsmaterialet skal udsendes i 2. kvartal 2014.

Finanstilsynet påbyder endvidere, at AP Pension inden udgangen af 2014, når de berørte medlemmer har fået tilskrevet kompensation, udsender informationsmateriale til de berørte medlemmer med besked om de konkrete økonomiske konsekvenser for medlemmet.

2. Sagsfremstilling
Finanssektorens Pensionskasse (herefter FSP) gennemførte første halvår af 2011 et omvalg, hvor medlemmer med FSP's gennemsnitsrenteprodukt med ydelsesgarantier fik mulighed for at vælge om til FSP's markedsrenteprodukt.

Det gennemsnitsrenteprodukt, som medlemmerne opgav, var kendetegnet ved, at selskabet for at sikre, at medlemmernes ydelsesgarantier kunne indfries, havde henlagt regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelser) udover medlemmernes depot.

Ved omvalget overgik medlemmer til et tegningsgrundlag, som fastholdt de samme utilstrækkelig lave levetider, som tegningsgrundlaget for medlemmernes hidtidige ordning (G82 og senere grundlag).

Der blev ved omvalget udloddet en omvalgsbonus på 2 % af depotet fratrukket et kursværn. Beslutningen om en fælles sats var blandt andet baseret på de solidariske fællesskabsprincipper som gjaldt for gennemsnitsrenteproduktet.

Udover de 2 % i omvalgsbonus eftergav FSP's bestyrelse medlemmerne en skyggekonto på 1.377 mio. kr. Skyggekontoen svarede til cirka 15 % af de omvalgte hensættelser. Vurderingen fra FSP's side var, at de omvalgte medlemmer blev fuldt kompenseret med omvalgsbonussen samt eftergivelsen af skyggekontoen på 1.377 mio. kr.

Med virkning fra 1. januar 2012 fusionerer FSP med AP Pension.
…

For omvalgene i 2011, 2012 og 2013 gælder det, at en del af merhensættelserne skulle kompensere for, at markedsrenten lå under den grundlagsrente, der svarede til pensionsgarantien.

En anden del af merhensættelserne skulle kompensere for, at tegningsgrundlaget antog restlevetider, som lå under de eksisterende levetider, og væsentligt under de levetider, som måtte forventes, når man tager højde for levetidsforbedringer.

Størrelsen af levetidsmerhensættelserne afhænger bl.a. af medlemmernes alder, pensioneringstidspunkt, hvilket gammelt grundlags levetidsantagelser der regnes på, oprindelig grundlagsrente med mere.

AP Pensions model for kompensation

Finanstilsynet anmodede AP Pension om redegørelser for forløbet af de gennemførte omvalg i 2011, 2012 og 2013. AP Pensions bestyrelse traf i efteråret 2013 beslutning om en kompensation og indledte dialog med Finanstilsynet desangående. I dialogen har AP Pension over for Finanstilsynet fremlagt en model for kompensation til de medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013, og hvor AP Pension kunne konstatere, at der ikke ved omvalgene var ydet tilstrækkelig kompensation.

I den fremlagte model tages der udgangspunkt i en kollektiv beregning indenfor de relevante kontributionsrentegrupper. For de enkelte omvalg er der ved beregningen af den endelige kompensation taget højde for:

- allerede udbetalt omvalgsbonus,
- i hvilket omfang værdien af skyggekontoen på tidspunktet for omvalg kan fradrages,
- finansiel risiko i forbindelse med gennemførslen af omvalgene,
- risikounderskud afholdt af egenkapitalen,
- selektionsrisiko

Informationsmateriale ved omvalget i 2011
Ved omvalget i 2011 omtalte omvalgsmaterialet, at medlemmet efter et omvalg selv bærer risikoen for udviklingen i de fremtidige pensionsudbetalinger, og at der ikke længere vil være garantier tilknyttet størrelsen heraf.

Omvalgsmaterialet adresserede imidlertid ikke eksplicit, at medlemmet med et ja til at overgå fra et garanteret til et ugaranteret produkt, også opgav en garanti for, at ændrede levetidsforudsætninger ikke kan nedsætte den garanterede ydelse.

Det fremgik ikke af omvalgsmaterialet, at medlemmerne måtte forventes at leve betydeligt længere end forudsat på det nye tegningsgrundlag, at dette isoleret set ville betyde, at pensionsydelser efter omvalget ville blive nedskrevet.

Informationsmateriale ved omvalget i 2012 og 2013
Ved omvalgene i 2012 og 2013 modtog medlemmerne ikke individuelle konsekvensberegninger, hvor de kunne se de individuelle pensionsprognoser før og efter omvalget.
Medlemmer på markedsrente blev præsenteret for nogle eksempler, som byggede på nogle beregningstekniske antagelser om, at levetidsantagelserne på den tidligere ordning og nuværende ordning ville være ens. Medlemmer med gennemsnitsrente blev præsenteret for eksempler baseret på de tegningsgrundlag, som var relevante henholdsvis før og efter omvalget.

For så vidt angår markedsrentekunderne har AP Pension overfor Finanstilsynet begrundet valget af ens beregningsforudsætninger (om bl.a. levetid) med, at eksempelberegningerne derved kunne illustrere de indholdsmæssige forskelle på de to produkter.

Om de ændrede levetidsantagelser og konsekvenserne fremgik der følgende af omvalgsmaterialet (under afsnittet om rente garanti side 15), at: 'ved pensionering etableres ydelserne på det på det tidspunkt gældende grundlag.' Og af side 14 fremgår det, at: 'at ved omtegning til henholdsvis 10-årlig ratepension og livsvarig livrentepension ved alder 65 år er der på ydelserne i AP Netlink anvendt AP Pensions gældende nytegningsgrundlag (1 pct.). Endvidere fremgik der følgende af Q 8, A's på AP Pensions hjemmeside:

> ***'Ændrer min ordning grundlag mht. levetid, hvis jeg overfører mit depot?***
> *Ja, dit grundlag ændres mht levetid. Du vil få et mere betryggende grundlag hvor der forventeligt kan gives en bedre forrentning, når der ikke skal sættes penge til side til forøgelse af levetid.'*
> *(…)*
>
> ***Er der anvendt samme grundlagslevetider i eksempelberegningerne, som jeg har i dag?***
> *'Nej, det er ikke det samme grundlag eller levetider. I AP Netlink etableres overførte pensionsordninger på det grundlag, som også de nye pensionsordninger etableres på. Det betyder, at de fleste vil få en lavere grundlagsrente og komme på et grundlag, hvor der forventes en længere levetid end på din nuværende pensionsordning.'*

Levetidsspørgsmålet blev således ikke eksplicit berørt i omvalgsmaterialet fra 2011, og blev ved omvalget i 2012 alene blev omtalt på AP Pensions Q & A's via sætninger som fx '...dit grundlag ændres mht. levetid. Du vil få et mere betryggende grundlag...' til trods for, at et omvalgsmateriale skal give kunden en afbalanceret beskrivelse af omvalget og dets konsekvenser for medlemmerne.

Det må i den forbindelse antages, at ordet 'betryggende' kan give medlemmet anledning til at tro, at en kommende ordning vil være mere 'tryg' og dermed bedre - for medlemmet, Man kan således ikke forvente, at en almindelig forsikringstager vil være i stand til at gennemskue, at ordet 'betryggende' betyder, at restlevetidsantagelserne er det nye tegningsgrundlag er mere realistiske, og at prognosepensionsydelserne derfor vil blive nedskrevet som følge af, at der for medlemmets gamle ordning har været antaget utilstrækkelige levetider.

3. Retligt grundlag

Det følger af § 20, stk. 1 i lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 705 af 25. juni 2012 med senere ændringer (herefter FIL) at det tekniske grundlag m.v. for livsforsikringsvirksomhed skal anmeldes til Finanstilsynet. I FIL § 20, stk. 1, nr. 2, er det præciseret, at anmeldelsen skal indeholde livsforsikringsselskabernes grundlag for beregning af forsikringspræmier, tilbagekøbsværdier og fripolicer.

FIL § 21, stk. 1, fastslår, at de efter § 20, stk. 1, nr. 2, anmeldte forhold skal være betryggende og rimelige over for den enkelte forsikringstager og andre berettigede efter forsikringsaftalerne. Finanstilsynet fører løbende tilsyn med, at livsforsikringsselskaberne overholder disse krav om betryggelse og rimelighed.

I relation hertil gælder det efter FIL § 21, stk. 3, at præmierne for nytegnede forsikringer skal være tilstrækkelige til, at forsikringsselskabet kan opfylde alle sine forpligtelser, således at der ikke vil være behov for systematisk og permanent tilførsel af andre midler.

Ifølge lovbemærkningerne til bestemmelsen indebærer dette, at enhver forsikringstype vurderet på tegningstidspunktet skal kunne hvile i sig selv, dog således at kontraktmæssige fastsatte omfordelinger kan finde sted, f.eks. som følge af anvendelse af fælleskønsgrundlag og andre kollektive elementer, jf. de specielle bemærkninger til § 21, stk. 3, i forslag nr. 176 til lov om finansiel virksomhed, fremsat 12. marts 2003.

Tegningsgrundlaget skal som udgangspunkt være betryggende, uanset om de beregnede forsikringsydelser aftalemæssigt er garanterede, betinget garanterede eller ugaranterede.

Ældre tegningsgrundlags beregningselementer kan ophøre med at være betryggende med tiden, hvilket nødvendiggør merhensættelser og skærpede beregningsgrundlag for forhøjelser af præmier og for forhøjelser af ydelser for bonus.

Det følger af Finanstilsynets praksis, at et beregningsgrundlag for at være betryggende og rimelige, skal bygge på beregningselementer (rentesatser, omkostningssatser og statistiske beregningselementer (herunder bl.a. restlevetidsantagelser) som hver for sig er valgt med forsigtighed.

Endvidere følger det af § 43 i FIL, at finansielle virksomheder skal handle i overensstemmelse med redelig forretningspraksis og god skik indenfor forretningsområdet. Hensynet til medlemmerne er yderligere reguleret i bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder. Af denne bekendtgørelses § 3 fremgår, at finansielle virksomheder skal handle redeligt og loyalt over for sine medlemmer.

4. Vurdering

Det følger af FIL § 21, stk. 1, nr. 2, at tegningsgrundlaget, som livsforsikringsselskaber skal anmelde til Finanstilsynet, skal være betryggende og rimeligt over for den enkelte forsikringstager.

Ved omvalgene i 2011, 2012 og 2013 gik medlemmerne fra et gennemsnitsrenteprodukt, hvor levetidsrisikoen ligger hos selskabet - og, hvor der er ydelsesgaranti med tilskrivning af udjævnet afkast via en fælles depotrente. Medlemmerne overgik til enten et markedsrenteprodukt, hvor reserven fremover tilskrives markedsafkastet, og hvor levetidsrisikoen påhviler medlemmet, eller til et nyt gennemsnitsrenteprodukt, hvor levetidsrisikoen bæres af medlemmet, og hvor medlemmet alene har en 1 % rentegaranti.

Finanstilsynet vurderer, at der ved de nævnte omvalg var tale om en ændring af det tekniske grundlag, hvorved kravet om betryggende og rimelige beregningselementer for tegningsgrundlaget skulle opfyldes.

Det forhold, at medlemmerne ved omvalget opgav ydelsesgarantien indebar, at risikoen for, at pensionsydelserne nedsættes som følge af negative udsving i markedsafkastet og risikoen for, at pensionsydelserne nedsættes som følge af længere levealder i samfundet, overgik fra selskabet til medlemmet.

Den gennemsnitsrenteordning, som medlemmerne opgav, var kendetegnet ved, at selskabet for at sikre, at medlemmernes ydelsesgarantier kunne indfries, havde henlagt regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelser) udover medlemmernes depot.

En del af merhensættelserne skulle kompensere for, at markedsrenten lå under den grundlagsrente, der svarer til pensionsgarantien. Det vil sige merhensættelser til rentesikring.

En anden del af merhensættelserne skulle kompensere for, at tegningsgrundlaget (G82 og senere grundlag) antog utilstrækkelige restlevetider, som lå betydeligt under de eksisterende levetider, og væsentligt under de levetider som måtte forventes, når man tager højde for levetidsforbedringer. Det vil sige merhensættelser til dækning for længere levetid.

Det er Finanstilsynets vurdering, at det under alle omstændigheder er egenkapitalens risiko, at der er hensat tilstrækkelige midler til at kunne dække de aftalte ydelsesgarantier.

Udlæg til betaling af udstedte garantier kan regnskabsteknisk godt skrives på noteoplysningen om skyggekontoen for egenkapitalen, men det er Finanstilsynets vurdering, at dette ikke i sig selv gør det rimeligt for den enkelte forsikringstager at overføre merhensættelserne til egenkapitalen i forbindelse med et omvalg.

Finanstilsynet vurderer endvidere, at hensynet til at sikre rimelighed overfor de enkelte forsikringstagere, vægter højere end hensynet til at sikre, at medlemmerne skal overgå til et betryggende beregningsgrundlag, der kan sikre selskabets solvens og dermed sikre at selskabets aktiver overstiger forpligtelserne. Finanstilsynet finder således ikke, at hensynet til at sikre et betryggende beregningsgrundlag, som kan sikre selskabets solvens, kan lovliggøre, at der anvendes en handlemåde, som er urimelig overfor de enkelte forsikringstagere.

Merhensættelserne til rentesikring
Det er Finanstilsynets vurdering, at det var rimeligt jf. r §§ 20 og 21, at lade medlemmerne overgå til et nyt tegningsgrundlag uden at forsikringstagerne medtog den fulde andel af værdien af merhensættelserne til rentesikring.

Finanstilsynet bygger vurderingen på, at de grundlagsrenter, som medlemmerne ved omvalget opgav, alle lå på et niveau, som forventeligt kunne opnås eller overgås i gennemsnitlig markedsafkast efter et omvalg. Tegningsgrundlaget, som medlemmerne valgte om til, var således rimeligt overfor de enkelte forsikringstagere for så vidt angår renteelementet.

Merhensættelser til levetid
Omvalgene i 2011, 2012 og 2013 har det fællestræk, at medlemmernes depoter efterfølgende skulle betale for et på omvalgstidspunktet forudsigeligt levetidsrisikounderskud. Betalingen af fremtidige levetidsunderskud var før omvalget sikret via levetidsmerhensættelser.

Finanstilsynet finder - uagtet om det tegningsgrundlag, medlemmerne overgår til er betryggende eller ubetryggende - ikke, at det var rimeligt overfor de enkelte forsikringstagere, jf. FIL §§ 20 og 21, at lade betalingen for utilstrækkelige levetidsantagelser påhvile forsikringstagerne. Det ville derimod have været rimeligt, at forsikringstagerne medtog værdien af merhensættelserne til en længere levetid.

På denne baggrund vurderer Finanstilsynet, at FSP i 2011 og AP Pension i 2012 og 2013 i forbindelse med omvalgene handlede i strid med kravet om, at beregningselementer for tegningsgrundlaget skal være rimelige over for den enkelte forsikringstager, jf. FIL § 20 stk. 1, nr. 2 og § 21, stk. 1.

For omvalget i 2011 vurderer Finanstilsynet, at det tegningsgrundlag, medlemmerne kunne vælge om til, på omvalgstidspunktet var ubetryggende for selskabet med hensyn til risikoelementet dødelighed og således i strid med FIL § 21, stk. 1 og § 20, stk. 1, nr. 2.

Samtidig er det tilsynets vurdering, at det tegningsgrundlag, som medlemmerne kunne vælge om til i 2011, var i strid med FIL § 21, stk. 3, som fastslår, at præmierne for nytegnede forsikringer skal være tilstrækkelige til, at forsikringsselskabet kan opfylde alle sine forpligtelser, således at der ikke vil være behov for systematisk og permanent tilførsel af andre midler.

For omvalgene i 2012 og 2013 vurderer Finanstilsynet, at det tegningsgrundlag, medlemmerne kunne vælge om til, var betryggende i forhold til risikoelementet dødelighed, jf. FIL § 21, stk. 1 og § 20, stk. 1, nr. 2

Imidlertid indebar det forhold, at medlemmerne overgik til et tegningsgrundlag med mere realistiske levetidsantagelser, at nogle af 2012- og 2013-omvælgeme med åt oplevede nedskrivninger på 20-40 % i pensionsprognoserne. Dermed betalte medlemmernes depoter for, at medlemmernes gamle tegningsgrundlag var funderet på utilstrækkelige lave levetidsantagelser.

AP Pensions model for kompensation
Finanstilsynet har gennemgået principperne i AP Pensions model for kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013. Finanstilsynet har vurderet principperne i den fremlagte model i forhold til principperne anført herover.

Det er Finanstilsynets vurdering, at modellen fremlagt af AP Pension sikrer medlemmerne en rimelig behandling af medlemmerne i overensstemmelse med principperne anført herover.
Finanstilsynet har ved vurderingen lagt vægt på, at de principper, der anvendes i modellen svarer til praksis gældende på tidspunktet for omvalgene. Det gælder for så vidt angår den kollektive tilgang til beregningerne samt mulighederne for at korrigere størrelsen af kompensationen.

På den baggrund påtaler Finanstilsynet, at AP Pension, ved omvalg for medlemmer i den daværende Finanssektorens Pensionskasse i 2011, 2012 og 2013, undlod at udbetale de merhensættelser til forventet længere levetid, som gjaldt på tidspunktet for omvalget.

Information om AP Pensions kompensationsmateriale
Finanstilsynet påbyder endvidere i medfør af § 3 i bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder AP Pension at udsende informationsmateriale til alle omvalgte medlemmer fra den daværende Finanssektorens Pensionskasse. Materialet skal beskrive baggrunden for, at der gives kompensation og skal informere de berørte medlemmer om at de vil modtage kompensation. Informationsmaterialet skal udsendes i 2. kvartal 2014.

Finanstilsynet påbyder endvidere, at AP Pension inden udgangen af 2014, når de berørte medlemmer har fået tilskrevet kompensation, udsender informationsmateriale til de berørte medlemmer med besked om de konkrete økonomiske konsekvenser for medlemmet."

Af pensionsregulativ for FSP Traditionel 2012 fremgår bl.a.:

"**Størrelsen af pensionerne og ydelserne**
§ 10. Pensionerne og ydelsernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.

Stk. 2. Ved beregning af invalidepension, børnepension, ægtefælle- og samleverpension, dødsfaldssum og ugiftesum, og det indbyrdes forhold mellem disse dækninger, tages udgangspunkt i størrelsen af den tilsvarende dækning ved overgang til afdeling FSP Traditionel den 1. januar 2010.

Stk. 3. Ydelsernes størrelse fremgår af den Konto- & Pensionsoversigt, som tilsendes hvert medlem primo året."

Nævnet udtaler:

Processuelle bemærkninger.

Nævnet har modtaget et større antal klager over selskabets omvalg i 2011. Størstedelen af klagerne har givet fuldmagt til, at en repræsentant over for nævnet fører deres sag. Denne sag (i det følgende benævnt masseklagen) er afgjort ved blandt andet nævnets kendelse i sag 87092.

Nævnet har endvidere modtaget et antal individuelle klager over samme forhold. Nogle af disse klagere har nedlagt påstande, der afviger fra påstandene i masseklagen. Henset til sagernes faktuelle lighed har nævnet så vidt muligt behandlet masseklagen og de individuelle klager identisk, idet nævnet dog - hvor det har været nødvendigt i de individuelle klager - har taget stilling til de yderligere påstande, som måtte fremgå af den konkrete, individuelle klage.

Ret til omvalg

Af nævnets afgørelse vedrørende masseklagen fremgår bl.a.:

"Sagens faktum i hovedtræk

Det fremgår af sagen, at klagerne oprindeligt blev optaget i FSP Pension. I april 2011 tilbød FSP Pension klagerne at overgå til en ordning på markedsvilkår og derved opgive deres ydelsesgaranti.

Den 18/5 2011 fremsendte Finanstilsynet et brev til FSP Pension, hvoraf det blandt andet fremgik, at det udsendte omvalgsmateriale i 2011 efter Finanstilsynets vurdering ikke fremstod tilstrækkeligt afbalanceret i sin beskrivelse af fordele og ulemper forbundet med et omvalg, og at selskabet burde udarbejde supplerende materiale, der blandt andet skulle indeholde en beskrivelse af, hvilke konsekvenser det havde for medlemmets aldersgruppe (erhvervsaktiv eller pensionist), om man valgte gennemsnitsrenteproduktet eller markedsrenteproduktet. For pensionister burde det beskrives, hvor lang tid det ville kunne tage for et medlem at indhente et eventuelt lidt tab.

FSP Pension fremsendte på den baggrund den 14/6 2011 en supplementbrochure til omvalgsmaterialet til klagerne, der accepterede tilbuddet og overgik til markedsvilkår mod opgivelse af deres ydelsesgarantier.

I FSP Pensions årsrapport 2011 blev det oplyst, at Finanstilsynet i januar 2011 havde indført en ny levetidsmodel, og at medlemmer med opsparing i markedsrente "også i fremtiden ville blive påvirket af den stigende levealder", idet deres grundlag var ugaranteret, og i brev af 10/12 2011 meddelte FSP Pension klagerne, at FSP Pension indførte en udjævningsmodel med det formål, at store udsving i afkastet udjævnedes og derfor fik en langsommere effekt på den udbetalte ydelse. Ved samme lejlighed meddelte FSP Pension, at klagernes udbetalinger i fremtiden tillige ville blive påvirket af stigende levetider, som betød, at udbetalinger kunne nedsættes, hvis FSP Pension forventede, at medlemmerne generelt levede længere og skulle have udbetalt alderspension i flere år.

I september 2012 fusionerede FSP Pension med AP Pension med virkning fra 1/1 2012. Efter fusionen benyttede flere af klagerne et tilbud fra selskabet til at overgå til produktet AP Netlink.

Selskabet orienterede i breve af den 20/1 2014 hovedparten af klagerne om, at deres pensionsydelser blev sat ned. Selskabet begrundede nedsættelsen med en historisk lav rente, og at den gennemsnitlige levetid er forlænget.

Finanstilsynet anmodede selskabet om en redegørelse for, om reglerne om "god skik" i henhold til Lov om finansiel virksomhed var iagttaget i forbindelse med varslingerne i de ovennævnte breve. På baggrund af selskabets redegørelse af 6/2 2014, vurderede Finanstilsynet i brev af 24/3 2014, at der for så vidt angik de udsendte breve af 20/1 2014, ikke var "formuleringer i strid med reglerne om god skik", og at Finanstilsynet betragtede denne del af sagen for lukket.

På baggrund af blandt andet henvendelse fra klagerne og efter forelæggelse for Det Finansielle Råd traf Finanstilsynet den 2/4 2014 afgørelse vedrørende selve omvalgsproblematikken. Af afgørelsen fremgår, at FSP Pension forud for omvalget havde henlagt regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelser) til at sikre, at medlemmernes ydelsesgarantier kunne indfries, og at medlemmerne ved omvalget i 2011 overgik til et tegningsgrundlag, som fastholdt de samme utilstrækkeligt lave levetider som tegningsgrundlaget for medlemmernes hidtidige ordning. Risikoen for, at pensionsydelserne nedsattes som følge af længere levealder i samfundet, overgik ifølge Finanstilsynet fra selskabet til klagerne ved deres opgivelse af ydelsesgarantien, og omvalgsmaterialet adresserede ifølge Finanstilsynet ikke eksplicit denne problemstilling. Finanstilsynet fastslog, at det under alle omstændigheder er egenkapitalens risiko, om der er hensat tilstrækkelige midler til at kunne dække de aftalte ydelsesgarantier. FSP Pension vurderede i forbindelse med omvalget, at klagerne blev fuldt kompenseret ved at modtage en omvalgsbonus bestående af 2 % af depotet fratrukket kursværn og eftergivelse af en skyggekonto på 1.377 mio. kr. Ifølge Finanstilsynet ville det derimod have været mere rimeligt, hvis klagerne havde medtaget værdien af hensættelserne til længere levetid. FSP Pension handlede efter finanstilsynets opfattelse ved omvalget i strid med Lov om finansiel virksomhed § 20 stk. 1, nr. 2 og § 21, stk. 1, idet kravet om - at beregningselementer for tegningsgrundlaget skal være rimelige over for den enkelte forsikringstager - ikke var opfyldt, og idet det nye tegningsgrundlag var ubetryggende med hensyn til risikoelementet dødelighed. Da flere af klagerne overgik til AP Netlink i 2012 og 2013, overgik de efter Finanstilsynets vurdering fra et tegningsgrundlag med utilstrækkelige levetider til et tegningsgrundlag med realistiske levetider, og selskabet undlod i den forbindelse at udlodde omvalgsbonus, imens de regnskabsmæssige styrkelser (merhensættelserne), der skulle kom-

pensere for, at tegningsgrundlaget antog utilstrækkelige restlevetider, blev overført til selskabets egenkapital. Finanstilsynet påtalte på denne baggrund, at selskabet ved omvalg i FSP Pension i 2011, 2012 [AP-omvalg] og 2013 [AP-omvalg] undlod at udbetale de merhensættelser til forlænget levetid, som gjaldt på omvalgstidspunktet.

Selskabets bestyrelse traf beslutning om en udbetaling af kompensation til medlemmerne for ændringen af deres "garantier" og indledte dialog med Finanstilsynet desangående. Efter gennemgang af principperne i selskabets kompensationsmodel, i hvilken der blev taget udgangspunkt i en kollektiv beregning inden for de relevante kontributionsrentegrupper, vurderede Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014, at modellen sikrede medlemmerne en rimelig behandling. I juni 2014 fremsendte selskabet breve til klagerne med oplysninger om, hvorvidt de var berettiget til kompensation.

Den 22/4 2014 meddelte selskabet Forbrugerombudsmanden, at selskabet var indstillet på at meddele suspension af forældelsesfristen, for så vidt angik eventuelle krav om erstatning, tilbagesøgning og andre beføjelser, som pensionskunder i det daværende FSP Pension eller disses bo måtte have i anledning af omvalgene foretaget til FSP Markedsrente, således at suspensionen udløb den 1/1 2015 uden yderligere varsel.

Parternes hovedsynspunkter

Klagerne har over for nævnet anført, at FSP Pension har undladt at oplyse om væsentlige forhold i forbindelse med omvalget i 2011, navnlig at risikoen ved længere levetider ville overgå fra FSP til det enkelte medlem, og at FSP på omvalgstidspunktet ikke havde hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der allerede kunne påregnes. Klagerne har gjort gældende, at såfremt de havde kendt til disse konsekvenser, så havde de ikke foretaget omvalget, og kræver det følgelig kendt ugyldigt, således at pensionsordningerne tilbageføres til Gennemsnitsrente med ydelsesgaranti. De har til støtte herfor blandt andet anført, at FSP Pension på omvalgstidspunktet end ikke havde hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der allerede kunne påregnes på daværende tidspunkt, og at klagerne havde handlet anderledes, såfremt de havde været bekendt med disse oplysninger. Klagerne er desuden utilfredse med, at der ikke efter omvalget er fremsendt individuelle beregninger eller nye prognoser for de enkelte ordninger.

Selskabet har anført, at spørgsmålet om risiko for levetidsforlængelsen er endelig afgjort ved Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014, og at nævnet som følge af Finanstilsynets afgørelse er afskåret fra at behandle sagen. Derudover har selskabet gjort gældende, at klagerne ikke har sandsynliggjort, at der foreligger forhold som - heller ikke efter forudsætningslæren - kan føre til, at deres i øvrigt gyldige og bindende accept af omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente, skal tilsidesættes. Selskabet har anført, at FSP Pension havde foretaget hensættelser, som modsvarede de restlevetider, der kunne forudses i 2011, at klagerne var fuldt orienterede om, at omvalget medførte, at deres tidligere ydelsesgaranti bortfaldt, at klagernes ydelser som følge heraf kunne blive nedsat, og at det derfor burde stå klart for klagerne, at der var andre forhold end afkastet, som kunne føre til nedsættelse af deres ydelser. Selskabet har anført, at levetidsforudsætningerne ved omvalget ikke har været en bestemmende, væsentlig forudsætning for klagerne. Selskabet har anført, at en tilbagetræden fra omvalg vil belaste selskabet med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til kundernes eventuelle gevinst ved annullering, at klagerne herved slipper for den investeringsrisiko, som de fuldt bevidst overtog ved omvalget, og at dette ikke vil være rimeligt over for selskabets øvrige kunder. Endelig har selskabet anført, at nogle klagere har udvist retsfortabende passivitet.

I relation til klagernes utilfredshed med manglende individuelle beregninger af ydelser og kompensation har selskabet anført, at klagerne ikke er berettiget til at få udarbejdet og udleveret sådanne.

Afvisningspåstanden
For så vidt angår Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014 bemærker nævnet, at den efter sit indhold omfatter en påtale af AP Pensions udbetaling af merhensættelser og et påbud om at udsende informationsmateriale til alle medlemmer, der havde foretaget omvalg fra den daværende Finanssektorens Pensionskasse. Afgørelsen tager således ikke stilling til det civilretlige spørgsmål, som klagerne har rejst over for nævnet.

På denne baggrund finder nævnet, at vedtægternes § 2, stk. 7, der vedrører sager, som i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder, ikke afskærer nævnet fra at behandle spørgsmålet om, hvorvidt klagerne kan træde tilbage fra omvalget i 2011. Nævnet har herved også lagt vægt på, at Finanstilsynet ikke ved lov har fået til opgave at træffe afgørelse om sådanne civilretlige spørgsmål.

Ret til omvalg
Det fremgår af sagen, at Finanstilsynet ved brev af 9/12 2010 til en række selskaber oplyste, at grunden til indførelsen af det nye benchmark for levetidsforudsætninger *"har været en erkendelse af, at firmapensionskasserne har været for små til selv at kunne lave meningsfulde dødelighedsanalyser, der inkluderer forventede fremtidige levetidsforbedringer."* Videre fremgår det, at "*Dette problem løses nu med udmeldingen af det af Finanstilsynet udarbejdede benchmark. Der er derfor ikke længere belæg for, at firmapensionskasser ser bort fra forventede fremtidige levetidsforbedringer, når hensættelsesgrundlagets dødelighed fastsættes."*

I Finanstilsynet brev af 18/5 2011 er det blandt andet meddelt selskabet, at det skulle udarbejde supplerende materiale til klagerne med *"En fyldestgørende beskrivelse af fordele og ulemper ved henholdsvis gennemsnitsrente- markedsrenteproduktet. Beskrivelsen skal give et sammenligneligt overblik over fordele og ulemper ved de to typer produkter."*

Ved afgørelse af 2/4 2014 vurderede Finanstilsynet, at selskabets tegningsgrundlag, som medlemmerne ved omvalget i 2011 kunne vælge om til, var *"ubetryggende for selskabet med hensyn til risikoelementet dødelighed og således i strid med FIL § 21, stk. 1 og § 20, stk. 1, nr. 2."*

Finanstilsynet anførte endvidere i afgørelse af 2/4 2014, at selskabets omvalgsmateriale *"adresserede imidlertid ikke eksplicit, at medlemmet med et ja til at overgå fra et garanteret til et ugaranteret produkt, også opgav en garanti for, at ændrede levetidsforudsætninger ikke kan nedsætte den garanterede ydelse. Det fremgik ikke af omvalgsmaterialet, at medlemmerne måtte forventes at leve betydeligt længere end forudsat på det nye tegningsgrundlag, at dette isoleret set ville betyde, at pensionsydelser efter omvalget ville blive nedskrevet. Levetidsspørgsmålet blev således ikke eksplicit berørt i omvalgsmaterialet fra 2011, og blev ved omvalget i 2012 alene omtalt på AP Pensions Q & A's via sætninger som fx 'dit grundlag ændres mht. levetid. Du vil få et mere betryggende grundlag...' til trods for, at et omvalgsmateriale skal give kunden en afbalanceret beskrivelse af omvalget og dets konsekvenser for medlemmerne."*

På baggrund af ovenstående lægger nævnet til grund, at klagerne ved omvalget i 2011 ikke blev behørigt informeret om, at de overtog risikoen for ændringer i levetiden, ligesom klagerne ikke blev informeret om, at de levetidsforudsætninger, som selskabet benyttede, på sigt

kunne betyde, at selskabet måtte nedregulere pensionsprognoser og pensionsydelser på grund af nye og mere retvisende levetidsforudsætninger.

Klagernes accept af omvalget i 2011 har derfor hvilet på nogle urigtige forudsætninger, og spørgsmålet bliver herefter, om klagerne som følge heraf kan træde tilbage fra omvalget. Spørgsmålet er navnlig, om de urigtige forudsætninger var væsentlige for klagerne og kendelige for selskabet.

Nævnet finder, at oplysninger om levetidsforudsætninger må anses for væsentlige i forbindelse med et omvalg. Nævnet henviser i den forbindelse til FSP Pensions brev af 10/12 2011 til klagerne, hvori betydningen understreges, idet *"Dine udbetalinger vil i fremtiden tillige blive påvirket af stigende levetider, som betyder, at dine udbetalinger kan nedsættes, hvis vi forventer, at medlemmerne generelt lever længere og skal have udbetalt alderspension i flere år. Dette indarbejdes i den nye udjævningsmekanisme. …"*

Det er nævnets opfattelse, at reguleringerne af levetider, der blev foretaget kort efter omvalget, understøtter, at oplysningerne har væsentlig betydning. I selskabets brev af 22/2 2013 til de af klagerne, der var overgået til AP Netlink, anføres det eksempelvis blandt andet, at *"Denne ordning rummede - før overflytningen til AP NetLink - en ydelsesgaranti. Ordningen kunne derfor kun ændres fremadrettet. Men typisk vil ordningen - hvis den ikke er helt ny - være beregnet med udgangspunkt i de gamle forventninger til restlevetider, som ikke længere holder trit med virkeligheden. Det vil sige 15 til 19 år for en 65-årig mand og 18 til 19 år for en 65-årig kvinde. Men disse restlevetider ligger væsentligt under det, der i dag bliver anset for realistisk. Derfor er der ved overgangen til AP NetLink anvendt en restlevetid på 23,5 år for alle. Du havde tidligere en ydelsesgaranti baseret på for optimistiske levetidsforudsætninger, hvilket betyder, at din pensionsydelse forventeligt aldrig fremover vil blive reguleret op. Med overgangen til AP NetLink kan det beløb, som din pension starter på, være lavere end med ydelsesgarantien, men forventningen er, at den bliver reguleret til et højere niveau, så du samlet set får mere ud af din opsparing."*

Derudover har nævnet lagt vægt på, at selskabet allerede primo 2011 burde være bekendt med, at de levetidsforudsætninger, som selskabet hidtil havde anvendt, med stor sandsynlighed ikke kunne anvendes på sigt, og at det kunne have negative økonomiske konsekvenser for klagerne. Nævnet henviser til Finanstilsynets brev af 9/12 2010. I samme forbindelse fremhæver nævnet FSP Pensions nyhedsbrev fra januar 2011, hvoraf det blandt andet fremgår, at *"FSP's nuværende ordninger er således tegnet på nogle dødelighedsforudsætninger, som var gode og forsigtige for nogle år tilbage, men som nu, hvor folk lever længere, ikke længere er helt så betryggende."*

Endvidere henviser nævnet til, at selskabet i marts 2011 udarbejdede en redegørelse til Finanstilsynet *"for den forventede vej mod Solvens II med udgangspunkt i en såkaldt GAP-analyse"*, blandt andet vedrørende levetider, og at det af referat af ordinær generalforsamling i FSP Pension den 14/4 2011 fremgår, at "*Finanstilsynet har som følge af den stigende levealder indført et benchmark for levetider, der skal danne grundlag for afsættelsen af reserver til livsvarige pensioner."* Derudover fremhæver nævnet FSP Pensions årsrapport 2011, hvoraf det fremgår, at Finanstilsynets *"nye benchmark betyder, at opsparingen til livsvarige pensionsydelser skal række til flere år end oprindeligt forudsat. … Medlemmer med opsparing til markedsrente har et ugaranteret grundlag, og deres pensionsudbetalinger vil i fremtiden også blive påvirket af den stigende levealder. Hvis Pensionskassen forventer, at medlemmerne generelt lever længere og skal have udbetalt alderspension i flere år, kan det medføre behov for at ændre beregningsgrundlaget, hvilket kan føre til, at udbetalingerne kan blive sat ned, hvis det opnåede afkast ikke kan dække en længere levealder."*

Nævnet har desuden lagt vægt på, at selskabet ikke efter modtagelsen af brev fra Finanstilsynet af 18/5 2011 på behørig vis har oplyst om omvalgets konsekvenser, og at det må påhvile selskabet - som den professionelle part - at sikre sig dette i forbindelse med omvalget. På baggrund af indholdet i Finanstilsynets brev havde selskabet således mulighed for og anledning til at sikre sig, at et så væsentligt forhold som levetidsproblematikken blev omtalt. Det må i den forbindelse tillægges betydning, at oplysningen kunne ske relativt kortfattet i det supplerende informationsmateriale. Selskabets bemærkning i supplementsbrochurenom at *"Opsparing til markedsrente sker uden garantier, og der vil derfor komme år, hvor afkastet bliver negativt"* udgør således ikke tilstrækkelig oplysning herom.

Endvidere har nævnet lagt vægt på, at Finanstilsynet kritiserede det tegningsgrundlag, der var gældende før og efter omvalget i 2011.

Endelig henviser nævnet til størrelsen af nedsættelserne for de enkelte klagere. Selskabet har anført, at ca. 85 % af pensionisterne skulle reguleres ned med op til 5%, ca. 5 % skulle reguleres op med op til 8 %, og ca. 10 % blev ikke reguleret. Klagerne har anført, at de 85 % af medlemmerne, der ikke har modtaget kompensation, har fået reduceret deres pensionsydelser med op til 30 %. Selskabet har heroverfor fremhævet, at det er færre end 100 af de tidligere FSP-kunder, der samlet set forventes nedreguleret med mere end 20 %. Uanset hvilken størrelse, nedsættelserne nøjagtigt vil komme til at antage på sigt, er det nævnets vurdering, at et stort antal af klagerne konkret har oplevet klare forringelser af deres pensionsordninger som følge af de ændrede levetidsforudsætninger.

Nævnet finder på den baggrund, at de mangelfulde oplysninger - om levetidsforudsætningerne og om, at klagerne i forbindelse med omvalget overtog risikoen for længere levetider - må anses for en væsentlig forudsætning for klagernes accept af omvalget.

Spørgsmålet er herefter, om det er rimeligt at pålægge selskabet risikoen for disse urigtige forudsætninger.

Nævnets flertal udtaler:
Flertallet finder efter en samlet vurdering, at der foreligger sådanne særlige forhold i denne sag, at det - ud fra en samlet vurdering af hensynet til klagerne og selskabet - ikke er rimeligt at pålægge selskabet risikoen for, at klagerne traf deres beslutning om omvalg på baggrund af urigtige/svigtende forudsætninger. Flertallet finder derfor, at klagerne ikke er berettigede til at træde tilbage fra deres omvalg i 2011.

Flertallet har blandt andet lagt vægt på, at nok har selskabet haft en sådan viden om levetidsproblematikken, at det burde have stået klart, at levetidsproblematikken fremadrettet kunne få indflydelse på størrelsen af klagernes pensionsudbetalinger, men der er ikke holdepunkter for at antage, at selskabet allerede ved omvalget i 2011 kunne forudse, at Finanstilsynets varsling af levetidsbenchmark ville medføre så betydelige stigninger i de forventede restlevetider, som det efterfølgende har vist sig at være tilfældet.

Flertallet har også lagt vægt på, at en imødekommelse af klagernes ønske om at kunne fortryde deres omvalg vil indebære, at klagerne slipper for investeringsrisikoen for perioden fra 2011 til nu, hvilket kan være problematisk i forhold til selskabets øvrige kunder. Flertallet bemærker i den forbindelse, at klagerne har kendskab til, hvorledes henholdsvis det garanterede pensionsprodukt og det markedsbaserede pensionsprodukt har udviklet sig i perioden, fra de accepterede tilbuddet om omvalg, og til det tidspunkt, hvor de indgav klagen til nævnet.

Flertallet har tillige lagt vægt på, at en imødekommelse af klagernes ønske om at kunne fortryde deres omvalg vil indebære, at selskabet skal genanskaffe investeringsaktiver, som adskiller sig markant fra de aktiver, som nu findes i selskabets aktivbeholdning, og at hovedargumentet for omvalget i 2011 var en omlægning af selskabets aktivbeholdning. Flertallet har i den forbindelse lagt vægt på, at selskabet har oplyst, at det udgør en særlig udfordring at genanskaffe investeringsaktiverne, idet der er forløbet mere end 3 år med store udsving på finansmarkederne, og idet renten har været faldende siden afhændelsen af de aktiver, der lå til grund for klagernes gennemsnitsrenteprodukt.

Flertallet har endvidere lagt vægt på, at selskabet i 2011 sendte det supplerende omvalgsmateriale til Finanstilsynet inden udsendelse til medlemmerne med henblik på tilsynets stillingtagen hertil, og at Finanstilsynet efter det oplyste ikke fandt anledning til at kræve, at materialet mere eksplicit omtalte levetidsforudsætningerne.

Flertallet har endelig lagt vægt på, at selskabet fra efteråret 2013 i dialog med Finanstilsynet beregnede en kompensation for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, i hvilken der blev taget udgangspunkt i en kollektiv beregning inden for de relevante kontributionsrentegrupper, og at Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014 - efter gennemgang af principperne i modellen – vurderede, at den sikrede medlemmerne en rimelig behandling. Klagerne har først i slutningen i 2014 forfulgt sagen civilretligt.

Det, som klagerne i øvrigt har anført, findes ikke at kunne føre til et andet resultat.

Nævnets mindretal udtaler:
Henset til sagsforløbet finder mindretallet det efter en samlet vurdering rimeligt at lade selskabet bære risikoen for, at klagerne indgik aftalen på grundlag af nogle urigtige forudsætninger.

Mindretallet har blandt andet lagt vægt på, at det i 2011 burde have stået klart for selskabet, at problematikken vedrørende længere levetider og fornødne hensættelser hertil, kunne være af central betydning for klagernes beslutning om at acceptere selskabets tilbud om omvalg. Mindretallet har også lagt vægt på, at det havde været relativt let for selskabet at indføje nogle få, relevante oplysninger herom i informationsmaterialet, hvorfor selskabet også er nærmest til at bære risikoen for de negative konsekvenser, det indebærer, at selskabet ikke opfylder sin loyale oplysningspligt.

Det forhold, at selskabet fra efteråret 2013 i dialog med Finanstilsynet beregnede en kompensation for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalg, og at Finanstilsynet i afgørelsen af 2/4 2014 vurderede, at den sikrede medlemmerne en rimelig behandling, kan efter mindretallets opfattelse ikke afskære klagerne fra at vælge om. Mindretallet har i den forbindelse lagt vægt på, at kompensationen blandt andet har bestået af de merhensættelser til forlænget levetid, der ifølge Finanstilsynet var utilstrækkelige på omvalgstidspunktet.

Mindretallet er opmærksom på, at det kan være vanskeligt og byrdefuldt for selskabet at gennemføre de omlægninger, herunder af selskabets aktivmasse, der er nødvendige for at imødekomme klagernes ønske om at træde tilbage fra det omvalg, de foretog i 2011 - og at denne byrde må antages at blive større jo længere tid, der måtte gå fra omvalget i 2011. Mindretallet er også opmærksom på, at selskabet ønsker, at denne sag afgøres ved domstolene henset til sagens karakter og omfang. Mindretallet finder dog efter en samlet vurdering, at selskabets argumenter - herunder om hensynet til selskabets generelle økonomi og til de

> øvrige medlemmer - ikke i sig selv kan begrunde, at klagerne skal bære de økonomiske konsekvenser af selskabets tilsidesættelse af sin loyale oplysningspligt.
>
> På baggrund af ovenstående finder mindretallet, at klagerne, som følge af forudsætningslæren, kan træde tilbage fra det omvalg, de foretog i 2011.
>
> Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet, således at klagerne ikke har krav på omvalg."

Afgørelsen om ret til omvalg træffes på samme måde i denne sag, da der ikke foreligger individuelle omstændigheder, der kan begrunde et andet resultat. Klageren har hermed ikke krav på omvalg.

Kompensationsmodel og oplysninger herom

Som sagen foreligger oplyst finder nævnet, at klageren ikke har sandsynliggjort, at klageren har ret til yderligere kompensation. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at betale et kompensationsbeløb til klageren.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at selskabets kompensationsmodel har været forelagt for Finanstilsynet, som ved afgørelse af 2/4 2014 har udtalt, at "Finanstilsynet har gennemgået principperne i AP Pensions model for kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013. Finanstilsynet har vurderet principperne i den fremlagte model i forhold til principperne anført herover. Det er Finanstilsynets vurdering, at modellen fremlagt af AP Pension sikrer medlemmerne en rimelig behandling af medlemmerne i overensstemmelse med principperne anført herover. Finanstilsynet har ved vurderingen lagt vægt på, at de principper, der anvendes i modellen svarer til praksis gældende på tidspunktet for omvalgene. Det gælder for så vidt angår den kollektive tilgang til beregningerne samt mulighederne for at korrigere størrelsen af kompensationen."

Nævnet har også lagt vægt på, at Finanstilsynet - på baggrund af henvendelse fra Foreningen Pensionist i FSP - ved mail af 8/4 2014 har henvist til Finanstilsynets afgørelse af 2/4 2014, idet det af mailen fremgår: "Henset til den trufne afgørelse, og henset til, at AP Pension for Finanstilsynet har forelagt en rimelig model for udbetaling af kompensation til medlemmer, der har valgt om i henholdsvis 2011, 2012 og 2013, betragter Finanstilsynet sagen for afsluttet."

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at selskabet har oplyst, at der ikke eksisterede kollektivt bonuspotentiale på FSP Pensions rentegrupper på omvalgstidspunktet, at det derfor ikke var relevant at udlodde kollektivt bonuspotentiale, og at selskabet på trods af dette besluttede at udlodde 2,35 % før PAL i omvalgsbonus fra egenkapitalen, lige som en skyggekonto svarende til cirka 15 % af de omvalgte hensættelser blev eftergivet.

Nævnet har også lagt vægt på, at selskabet har oplyst, at selskabets kompensationsmodel "tager udgangspunkt i værdien af de garantier og det aftalegrundlag, som har været gældende forud for omvalgene. Nogle kundegrupper har haft garantier med en værdi, der i henhold til den godkendte model berettiger dem til kompensation. Andre kundegrupper har ikke haft garantier af værdi der berettiger til kompensation. Modellen, som Finanstilsynet har godkendt, og hvis hovedtræk er beskrevet i Finanstilsynets afgørelse, resulterer i, at flertallet af de kunder i de kundegrupper, der har deltaget i omvalget i 2011, ikke har ret til kompensation, fordi gruppen ikke havde garantier af værdi, der berettiger hertil. Klager er ikke blandt de kunder, der vil modtage en kompensation. Det skyldes, at den kundegruppe, som klagers pensionsordning var del af, ikke havde garantier med en værdi, der berettiger til yderligere kompensation. Ved Pensionsvalg 2011 fik alle, herunder også klager, en omvalgsbonus på 2 % i forbindelse med at de slap deres garanti. Når klager er blandt de kunder, der ikke modtager yderligere kompensation, skyldes det således, at værdien af garantien på klagers ordning ikke berettigede til yderligere kompensation."

Nævnet finder, at selskabet i brevet af 27/6 2014 på fyldestgørende måde har forklaret principperne i beregningerne af kompensationer. Selskabet har anført, at der tages udgangspunkt i en kollektiv beregning inden for relevante kontributionsrentegrupper. Der inddrages herefter individuelle forhold som køn, alder og produktsammensætning mv.

Nævnet finder ikke grundlag for at pålægge selskabet at fremlægge oplysninger om kompensationsberegningerne i et videre omfang end sket. Nævnet finder, at selskabet ved de fremsendte redegørelser i breve af 2014 til klageren har opfyldt den loyalitetsforpligtigelse, som må antages at påhvile parterne i kontraktforholdet. Nævnet finder, at

det ikke er godtgjort, at det følger af regelgrundlag eller andet, herunder afgørelsen af 2/4 2014 fra Finanstilsynet, at selskabet i den foreliggende situation har en forpligtelse til at fremlægge yderligere oplysninger eller beregninger for klageren om den omhandlede kompensationsmodel.

Det, som klageren i øvrigt har anført, findes ikke at kunne føre til et andet resultat.

Nedsat pensionsydelse

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at selskabet er berettiget til at regulere klagerens pension i henhold til det til enhver tid gældende beregningsgrundlag. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har nedsat klagernes pensionsydelser.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren ved omvalget i 2011 overgik fra et garanteret produkt til et markedsrenteprodukt, hvor ydelsen fastlægges på baggrund af et ugaranteret beregningsgrundlag. Nævnet henviser til § 10 i pensionsregulativet, hvoraf det fremgår, at "Pensionerne og ydelsernes størrelse og værdi beregnes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.".

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
Formand